

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FILOZOFICKÁ FAKULTA

KATEDRA MUZIKOLOGIE

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

HUDEBNÍ ŽIVOT V LANŠKROUNĚ

THE MUSIC LIFE IN LANŠKROUN

Lenka Knollová

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Alena Burešová, CSc.

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem tuto práci vypracovala samostatně na základě uvedené literatury.

V Olomouci 28. dubna 2011

.....

Děkuji prof. PhDr. Aleně Burešové, CSc., za odborné vedení práce a cenné rady a připomínky.

OBSAH

1. Úvod.....	1
2. Stav bádání.....	2
3. Lanškroun jako kulturní centrum.....	4
3. 1. Poloha a popis města.....	4
3. 2. Historie města.....	4
3. 3. Hudební historie města.....	6
3. 4. Prostory.....	7
3. 5. Organizace.....	9
4. Kulturní centrum Lanškroun.....	10
4. 1. Charakteristika.....	10
4. 2. Činnost KC Lanškroun, zájem o akce, návštěvnost.....	10
4. 3. Organizace akcí.....	12
4. 4. Spolupráce s dalšími institucemi.....	12
4. 5. Kruh přátel hudby (KPH).....	13
5. Školství a hudba v Lanškrouně.....	15
5. 1. Hudební vzdělávání a školství ve městě	15
5. 2. Jednotlivé stupně vzdělání s ohledem na hudební disciplíny.....	15
6. Základní umělecká škola Jindřicha Pravečka v Lanškrouně.....	19
6. 1. Historie školy.....	19
6. 2. Charakteristika oborů.....	21
6. 3. Účast na kulturním dění.....	22
6. 4. Spolupráce s jinými ZUŠ.....	25
6. 5. Tělesa při ZUŠ.....	26
7. Big Band Lanškroun.....	29
7. 1. Historie a charakteristika.....	29
7. 2. Ocenění a jiné události.....	29

7. 3. Obsazení.....	30
8. Jindřich Praveček.....	31
8. 1. Životopis.....	31
8. 2. Pravečkův Lanškroun.....	33
9. Tradiční akce.....	34
10. Hudební tělesa v Lanškrouně.....	37
10. 1. Sbory.....	37
10. 2. Instrumentální tělesa.....	39
10. 3. Vokální tělesa.....	39
10. 4. Hudební skupiny	40
10. 5. Ostatní.....	43
11. Závěr.....	44
12. Literatura a prameny.....	46
PŘÍLOHY.....	I
I. Plakáty hudebních akcí KC a KPH.....	I
II. Plakáty akcí klubu Apollo.....	V
III. Seznam známých interpretů, kteří v Lanškrouně vystupovali.....	VIII
IV. Činnost KC ve školním roce 2010/2011.....	IX
V. Vývoj počtu obyvatel	XI
RESUMÉ.....	A
SUMMARY.....	B
ZUSAMMENFASSUNG.....	C

1. Úvod

Město Lanškroun má bohatou historii a tradici včetně historie a tradice hudební. Přestože má toto východočeské město pouze cca 12000 obyvatel, jeho hudební život je v současné době velmi čilý a rozmanitý. Existuje zde mnoho různých hudebních spolků, hudebním činností se věnuje řada organizací počínaje Kulturním centrem a Základní uměleckou školou a dobročinnými spolky konče. Vysoký podíl na čilém hudebním životě města mají samozřejmě také aktivní amatéři z řad publika, děti mateřských škol, žáci a studenti základních a středních škol a žáci Základní umělecké školy apod.

Předkládaná práce má za cíl zmapovat různorodý hudební terén nevelkého, leč hudebně velmi aktivního města. Byly vytipovány nejstěžejnější oblasti, ostatním jsou věnovány pouze dílčí zmínky.

Období let 1989-2009 bylo zvoleno záměrně, a to jak s ohledem na návaznost na předchozí literaturu¹, tak i na mezní rok 1989, po kterém nastaly mnohé politické i kulturní změny. Práce je rozvržena celkem do jedenácti kapitol, jejichž rozdělení vychází na prvním místě z hlediska členění podle původu a výskytu dané hudební činnosti².

Téma jsem si vybrala ze dvou důvodů. Za prvé proto, že sama od útlého věku bydlím v Lanškrouně a v dětství jsem se podílela na řadě hudebních akcí, za druhé z toho důvodu, že se zajímám o celkové hudební dění města Lanškroun jakožto hudební lokality mikroregionu Lanškrounsko.

Hlavním cílem práce bylo vytvořit celkový kontext hudebního dění v Lanškrouně a na jeho základě podchytit sektory, ve kterých by se dala hudební aktivita zlepšit nebo minimálně rozvinout či rozšířit. Pokud tento cíl bude mít zároveň určité praktické vyústění, je snad možné tuto práci považovat za užitečnou.

¹ Viz kapitola Stav bádání.

² Jediná kapitola, která se nevěnuje létům 1989-2009, je kapitola Jindřich Praveček, obsahující velmi stručný životopis tohoto místního umělce. Je to z toho důvodu, že právě Jindřich Praveček je považován za nejvýznamnější hudební osobnost města Lanškroun.

2. Stav bádání

Hudebním děním v Lanškrouně, resp. jeho okolí, se již zabývalo několik publikací či diplomových prací, avšak každá z poněkud jiného úhlu pohledu.

V roce 2003 vznikla na Katedře hudební výchovy Pedagogické fakulty Univerzity Palackého diplomová práce s názvem *Hudební život města Lanškrouna*. Její autorka Renata Langerová se v ní věnuje obecné historiografii města Lanškrouna, jeho hudební historii od nejstarších dob a současnému hudebnímu životu města. Zde klade důraz na pěvecké spolky, instrumentální orchestry i vokálně instrumentální soubory. Poměrně obsírně se věnuje rovněž ZUŠ Jindřicha Pravečka v Lanškrouně. V závěru své práce autorka píše: „Hudební dění v Lanškrouně má dlouholetou a bohatou tradici. Ve své diplomové práci jsem se snažila zachytit nejdůležitější etapy hudebního života od nejstarších dochovaných informací až po současnost.“³ Autorka se však nevěnuje některým zajímavým oblastem, jako např. hudebním festivalům, slavnostem apod⁴. Práce má špatné stránkování a zcela postrádá soupis literatury a pramenů. O obhájení této práce není na KHV zmínka, proto se lze domnívat, že mimo jiné také díky výše uvedeným nedostatkům nebyla na katedře HV obhájena.

O rok později vznikla na stejné katedře práce Jany Holubové s názvem *Lanškroun jako hudební lokalita*. Tato je vlastně pouze rozšířením a hlubším zpracováním diplomové práce Renaty Langerové z roku 2003. Po stránce obsahu a struktury je v podstatě stejná jako předchozí práce, platí o ní tedy prakticky všechny výše uvedené charakteristiky. V jejím závěru se mimo jiné dočteme: „Město Lanškroun se stále snaží o rozkvět hudebního života. Navazuje kontakty se sousedními státy. Ve městě Lanškrouně stále vznikají nové hudební spolky, které šíří nejen lásku k hudbě, ale také radost a porozumění.“⁵

Další rok poté, tedy v roce 2005, napsala Jana Šilarová práci s názvem *Základní umělecká škola Jindřicha Pravečka v Lanškrouně*. Jak už z názvu práce vyplývá, tento spis se zabývá zejména ZUŠ Jindřicha Pravečka v Lanškrouně, to znamená vznikem, podrobnou historií a současnou situací ZUŠ. Částečně se dotýká rovněž otázky historie města, geografického umístění, hudební historie města a na několika stránkách se věnuje taktéž osobnosti Jindřicha Pravečka. Ze

³ Langerová, Renata: *Hudební život města Lanškrouna*. DP, Olomouc, 2003, s. 54.

⁴ V závěru sice pisatelka o pravidelných akcích píše, ale pouze na několika řádcích.

⁵ Holubová, Jana: *Lanškroun jako hudební lokalita*. DP, Olomouc, 2004, s. 82-83.

závěru práce citujme: „Činnost hudební školy je nesmírně důležitá při výchovně – vzdělávací činnosti dětí. Pomáhá dětem účelně zaplnovat volný čas. Pozitivně působí na formování jejich individuálních osobností. Škola učí žáky společenskému chování a zdravé soutěživosti. Připravuje děti na plnohodnotný život.“⁶

Historiografická literatura zabývající se městem Lanškroun obsahuje pouze velmi povšechné informace o hudební situaci města. Největší pozornost je věnována osobnosti skladatele a dirigenta Jindřicha Pravečka, kterému se věnují knihy *Harmonie srdcí – vzpomínky hudebního skladatele a dirigenta Jindřicha Pravečka* autorů Tomáše Hančla a Jiřího Ženíška, dále publikace *Město Lanškroun a hudba* autorky Marie Borkovcové a nejnověji také diplomová práce s názvem *Jindřich Praveček, houslista, skladatel a dirigent*, kterou v roce 2009 napsala a na Katedře muzikologie FF UP obhájila Lenka Jansová.

Vzhledem k sepsané literatuře jsem se rozhodla věnovat se ve své práci zejména období posledních dvaceti let (tj. od roku 1989) se zaměřením na současný hudební život města a oblasti, kterým se předchozí práce nevěnovaly.⁷ Konkrétně se jedná například o hudební činnost na jednotlivých stupních školství (školy mateřské, základní i střední), hudební festivaly, slavnosti, akce, činnost v současnosti působících kapel apod. Ve své práci se tudíž pokusím o komplexní pohled na hudební dění ve městě Lanškroun za posledních 20 let, z něž poté bude možné vycházet při tvorbě dalších prací, zabývajících se kontinuitou hudebního dění v Lanškrouně.

⁶ Šilarová, Jana: *Základní umělecká škola Jindřicha Pravečka v Lanškrouně*. DP, Olomouc, 2005, s. 102.

⁷ Vývoji před rokem 1989 je věnována pouze nejstručnější zmínka.

3. Lanškroun jako kulturní centrum

3. 1. Poloha a popis města

Lanškroun je město ležící na severovýchodě Čech poblíž Ústí nad Orlicí a České Třebové. Dřívějším okresním městem bylo již jmenované Ústí nad Orlicí, krajským městem jsou Pardubice. Právě Pardubice jsou větší jak rozlohou, tak počtem obyvatel a mají rovněž mnohem více možností v oblasti kultury. Jde především o stálá divadla, prostory pro koncerty a akce všeobecně.

Přesto je Lanškroun určitým kulturním centrem. Oproti podobně velkým městům má širokou kulturní základnu. A to hlavně díky městským příspěvkovým organizacím, kterými jsou např. Městská knihovna, Městské muzeum a Kulturní centrum.

V okolí Lanškrouna se nachází množství menších obcí, které mají pro kulturní vyžití jen pramalé možnosti. Lanškroun je pro obyvatele těchto obcí jedním z prvních a nejbližších míst, kam se vydávají za kulturou. Ovšem i tyto obce samy bývají často kulturně činné. Mívají své slavnosti nebo v nich žijí a fungují místní amatérské skupiny a hudební tělesa.

3. 2. Historie města

Město Lanškroun vzniklo ve 13. století za vlády Přemysla Otakara II. První zmínku o městě lze nalézt v darovací listině z roku 1285, ve které bylo město králem Václavem II. svěřeno Závišovi z Falkenštejna. Během dalších staletí se ve městě vystřídali různí majitelé, největší rozkvět zaznamenalo město za vlády Karla IV. a v období nadvlády habsburské monarchie. Jednou z mnoha významných osobností byl litomyšlský biskup Petr Berthold.⁸

Další vývoj města velmi negativně ovlivnila zejména třicetiletá válka, během níž se ve správě města vystřídalo několik pánů z rodu Lichtenštejnů. Po válce zůstalo město zcela zpustošené a vyrabované. Mnoho lidí během války zahynulo, další velká část se přestěhovala do jiných měst či panství.

⁸ Petr Berthold (asi 1320 - 1387) během svého působení v litomyšlském biskupství (zal. 1349) založil roku 1371 nedaleko Lanškrouna augustiniánský klášter. Po husitských válkách augustiniáni odešli do Olomouce, kam později přestěhovali celý klášter (1425).

Postavení města se začalo zlepšovat až v první polovině 18. století. V té době došlo k oživení obchodu a výroby a také k rozvoji stavebnictví.⁹ Ve městě fungovala také škola¹⁰, nicméně postavení učitelů nebylo příliš dobré: od města dostávali velmi nízké mzdy. I proto si museli na živobytí přivydělávat ve stylu barokních kantorů hudbou.¹¹

Na konci 18. století, konkrétně roku 1791, získal Lanškroun statut municipálního¹² města. Tím se osvobodil od placení povinných dávek a byl propuštěn z poddanství. Díky novému statutu mohlo město rovněž přijímat nové měšťany a bylo vyvázáno ze všech povinností vůči vrchnosti. Hospodářství města od té doby podléhalo kontrole zemských úřadů.

V první polovině 19. století byla ve městě vybudována síť veřejných silnic. Pravidelně se pořádaly trhy, fungovala zde řada řemeslných oborů (např. řezníci, čepičáři, kožešníci či koláři). Významnou událostí bylo vybudování železniční tratě Praha – Olomouc, která jen těsně „minula“ Lanškroun. I přesto došlo k usnadnění a výraznému zrychlení přepravy osob a nákladů. Revoluční rok 1848 přinesl po celé zemi, a tedy i v Lanškrouně, zrušení roboty. Téhož roku se ve městě uskutečnily první volby.

Po celou dobu své existence nebyl Lanškroun účastníkem žádné války. Stalo se tak až roku 1866 během prusko-rakouské války, kdy se město stalo nejprve dočasným sídlem rakouské armády, po jejímž ústupu bylo drancováno armádou pruskou.¹³ Tyto události přispěly k potřebě Lichtenštejnů odstranit úbytek obyvatel způsobený válkou na tomto panství. Proto podporovali přistěhovalectví německých obyvatel ze svých jiných panství.¹⁴

⁹ Důležitou roli hrál v tomto směru také městský pivovar, který však postupem času ztrácel svou kvalitu, a mimo jiné kvůli špatné kvalitě piva došlo roku 1893 k úplnému zániku pivovaru.

¹⁰ V 16. stol. fungovala ve městě bratrská lanškrounská škola. Roku 1579 byla tato škola z nařízení přemístěna do Zábřeha. V 18. století fungovala v Lanškrouně škola, která byla roku 1789 rozdělena na část chlapeckou a dívčí, v roce 1818 byla rozšířena o třetí třídu. Její sídlo bylo sice uváděno ve vnitřním městě, ovšem tato budova se ukázala prostorově nedostačující. Dvě chlapecké třídy proto byly vyučovány v prostorách radnice a dvě dívčí třídy ve školní budově v areálu zámku. V roce 1872 byly zřízeny další dvě školy – Tkalcovská a Gymnázium.

¹¹ Lanškrounské učitelé dostávali mzdu dvakrát ročně, a tato nebyla příliš vysoká. Počítalo se s tím, že si přivydělávali hudbou a při koledě. Kantor Josef Brožek si přivydělával jako varhaník v poutním kostele poblíž Králík. Učitelé Antonín Winkler a František Sichra se pokoušeli získat pozornost k této problematice představením (r. 1780) o jejich povinnostech, leč bezvýsledně. Až roku 1789 se začalo jednat o změně.

¹² Municipální město = město, kde se projevoval správní vliv státní moci. V dnešní době tento termín nahradilo slovo komunální.

¹³ Němečtí vojáci do města rovněž zavlekli cholery.

¹⁴ Převážně ze Slezska a Rakouska. Roku 1667 začal přechod k německému úřadování a od r. 1683 byla městská správa definitivně poněmčena.

Po první světové válce a vyhlášení Československé republiky došlo ve městě k protestům a manifestacím. Měly za cíl vyjádřit sympatie k Němcům a snahu připojit se k německé oblasti. Přestože republika tyto tendence po několika měsících potlačila, až do roku 1933 vítězily ve volbách s velkou převahou německé strany.

Během druhé světové války se město stalo součástí říšské župy Sudety. Po skončení války Lanškroun obsadila Rudá armáda.

Po druhé světové válce se město neustále rozrůstalo. Docházelo k novým výstavbám, zvyšoval se počet obyvatel. Například k roku 1985 se datuje již 11000 obyvatel.¹⁵

3. 3. Hudební historie města

V knize *Město Lanškroun a hudba* se dočteme, že hudební historie města je poměrně bohatá. První písemná památka pochází již ze 14. století, ve kterém vznikl evangeliář Jana z Opavy. V 17. století působilo při kostele sv. Václava několik varhaníků, pomocníků a houslistů. Z 18. a první poloviny 19. století neexistují prakticky žádné písemné doklady. Až později byla na základě ústního předávání zapsána informace o rodině Erxlebenů, která byla v hudební oblasti velmi aktivní. Pořádala dokonce domácí komorní koncerty.

V 19. století vznikly v Lanškrouně dvě hudební kapely: roku 1840 kapela spolku ostrostřelců a roku 1865 kapela lanškrounských vojenských veteránů. V roce 1873 zde vznikl první lanškrounský pěvecký spolek. Jeho zakladatelem byl továrník Karl Langer. Soubor zanikl během první světové války.

Roku 1875 byl založen německý spolek pro zpěv, hudbu a divadlo. Provedl na Střelnici¹⁶ dokonce několik oper, kupříkladu Pucciniho Toscu, Weberova Čarostřelce nebo Gounodova Fausta a Markétku. Po první světové válce vznikl při tomto spolku akademický orchestr. V desátých a dvacátých letech byly postupně založeny mužský pěvecký sbor, komorní sdružení a smyčcový kvartet. V roce

¹⁵ Tabulka růstu počtu obyvatel je součástí příloh této práce.

¹⁶ Část města na Ostrovském předměstí, kde původně stávala Střelnice. V dnešní době je oblast zastavěna sídlištními budovami a sportovní halou.

1913 se v Lanškrouně narodil výborný klavírista Maxmilian Römer¹⁷. Zemřel roku 1995.

Po druhé světové válce došlo k dalšímu hudebnímu rozvoji města. V roce 1947 byla založena Městská hudební škola, při níž fungoval také symfonický orchestr. V dalších letech vznikly různé hudební spolky rozličného žánrového zaměření, například: Nonet (1959), big-beatová skupina Orion (1962), Dechový orchestr (1962), Ženský pěvecký sbor (1976) atd. O dalších hudebních spolcích bude pojednáno v následujících kapitolách.

3. 4. Prostory

V Lanškrouně je krásné historické centrum z druhé poloviny 16. století s poměrně nedávno opravenou radnicí, dále několik kostelů, budova zámku, v níž sídlí kancelář Kulturního centra a Městské muzeum, opravená náměstí A. Jiráska a Pivovarské náměstí a u Rudoltic nově opravená jediná dochovaná věž záměčku (běžně nazývaná pouze „Zámeček“). Všechna tato místa jsou, vedle dalších (hudební kluby, veřejná prostranství atd.), častými prostory pro konání kulturních akcí.

Prostory jsou u tradičních akcí většinou dané, stejně jako doba konání. Pro akce nevhodné pod „širé nebe“ je hlavním, a zatím téměř jediným možným, prostorem sál na lanškrounském zámku (budova na nám. A. Jiráska). Je využíván pro koncerty country, folku, jazzu a pro komorní vystoupení. Tento sál je však velmi omezen kapacitou 182 míst a pro větší vystoupení je nedostatečný.

Pro produkce populární a rockové hudby jsou pak často využívány menší kluby s kapacitou cca 100 míst.

Ve městě je sice Společenský dům s dvojnásobnou kapacitou než sál zámku, ale v současné době se zde konají pouze plesy (z kapacitních důvodů) a týden, co týden o víkendu různé diskotéky. Pro jiné akce se tento objekt nevyužívá, neboť sál a veškeré zařízení s vybavením, stejně jako elektrotechnika a zázemí pro účinkující umělce jsou již dlouhou dobu ve velmi špatném stavu a naprosto nedostatečné pro hodnotnou kulturní činnost. Tento problém se v současné době

¹⁷ Vystupoval na Střelnici například s Mozartovým klavírním koncertem KV466 (1936, 1941) nebo s Griegovým klavírním koncertem op. 16 (1943).

údajně řeší, tudíž snad v budoucnosti bude možné zhlédnout větší programy v odpovídajícím prostředí.

Pro akce v plenéru a vystoupení je vhodných míst podstatně více. Tradiční Městské slavnosti konané při každoročním dálkovém pochodu Lanškrounská Kopa se odehrávají na náměstí před radnicí, kde bývá pro tuto příležitost postavené podium. Na náměstí se také koná tradiční každoroční Majáles. Pivní slavnosti se konají na nádvoří zámku, stejně jako známý festival dechových hudeb Pravečkův Lanškroun.

V roce 2009 proběhl také první ročník festivalu Ironfest, který se konal v areálu Zámečku.

Mezi další možnosti pro konání koncertů a jiných hudebních akcí patří soukromé kluby. V Lanškrouně se jedná především o dva kluby – XL club a Music club Apollo. XL club se nachází v prostorách Společenského domu a je pořadatelem sobotních diskoték a vystoupení při konkrétních tradičních událostech (např. vystoupení hudebních skupin přímo z Lanškrouna i blízkého okolí konaná při příležitosti pálení čarodějnic).

Music club Apollo je menší soukromý klub, situovaný poblíž centra města. Jeho provozovatelem je současný ředitel Kulturního centra. Tento klub je nekomerční. V programu jsou, na rozdíl od povětšinou diskotékového stylu XL klubu, zastoupeny i méně navštěvované a poslouchané žánry, například jazz, hardrock, metal, hiphop apod. Kapacita tohoto místa je cca 100 míst. Ideální je pro živé koncerty místních i celorepublikově známých hudebních skupin, které se zde konají.

Dalšími možnostmi jsou restaurace, které organizují menší kulturní aktivity. Jedná se především o restauraci U Pastýře a na koupališti (převážně v létě). V případě restaurace U Pastýře se jedná o menší koncertní vystoupení známých interpretů a besedy se známými osobnostmi.

Pro sborová vystoupení jsou často využívány církevní prostory. V Lanškrouně se nacházejí tři kostely – sv. Václava, sv. Máří Magdaleny a sv. Anny, z nichž je nejčastěji využíván kostel sv. Václava. Je to díky jeho větší rozloze a kapacitě míst, výborné akustice, dostupnosti v centru města (nám. A. Jiráska) a také stavu budovy.

3. 5. Organizace

O nejdůležitějších institucích bude pojednáno jednotlivě v následujících kapitolách, proto na tomto místě uvádím pouze stručný výčet kulturně činných organizací v lanškrounském prostředí.

V první řadě se jedná o Kulturní centrum, jehož činnost spočívá v organizaci a následném zajištění kulturních akcí, od divadel, přes koncerty, až po městské slavnosti. Další jeho činností je zajištění servisu pro spolky zaměřené na kulturu. Organizací zabývajících se hudbou je také Kruh přátel hudby a jeho koncerty.

Nemalou roli v kulturním dění a hudebním životě ve městě má Základní umělecká škola Jindřicha Pravečka. Tato škola sama pořádá již známé akce a její žáci se účastní akcí města (taneční a hudební vystoupení na městských slavnostech). Římskokatolická farnost organizuje zejména menší koncerty duchovní hudby.

Dále jsou tu soukromě zaštitěné kulturní akce. Převážně se jedná o akce pro mládež, jako jsou diskotéky a koncerty, které pořádají již zmiňovaný XL club a Music club Apollo.

4. Kulturní centrum Lanškroun

4. 1. Charakteristika

Kulturní centrum v Lanškrouně je příspěvkovou organizací a pracuje pod záštitou města Lanškroun. Jeho činnost spočívá v zajištění kulturního vyžití ve městě. Do jeho činnosti spadá plánování, organizace a zajištění bezproblémového průběhu tradičních, významných i ojedinělých událostí a akcí ve městě. Lze říci, že Kulturní centrum je v konání akcí zainteresováno od prvotní idey o jejich uskutečnění, až po konečnou podobu realizace.

Kromě čisté záštity kulturního dění, je také pronajímatelem prostor pro tyto akce a poskytovatelem nejrůznějších kurzů s kulturou a uměním spojených.

4. 2. Činnost KC Lanškroun, zájem o akce, návštěvnost

K základním povinnostem patří zajištění kulturního vyžití v Lanškrouně. Pod to spadají koncerty místních (většinou amatérských), domácích i zahraničních hudebních interpretů, divadelní představení, pořádání městských slavností a koncertních cyklů Kruhu přátel hudby.

Oblíbenost a zájem o jednotlivé akce a události pořádané touto institucí jsou většinou dány především povědomím publika o účinkujících. Je celkem přirozené, že největší návštěvnost mají divadelní představení hostujících divadel, ve kterých se objevují známé osobnosti. Tato představení bývají pravidelně vyprodaná. Dále jsou úspěšná i divadelní představení místních divadelních spolků – Ve středu, Škeble - divadelní soubor Gymnázia, MED (Malé experimentální divadlo), specializující se na hry tria Svěrák-Smoljak-Cimrman. Úspěšnost těchto menších domácích představení je dána především tím, že členové jmenovaných divadelních spolků jsou místnímu publiku dobře známi z běžného života. Hlediště je tak z velké míry zaplněno rodinnými příslušníky, známými, kolegy z práce a spolužáky ze škol samotných herců. Věkově jsou publika divadelních představení smíšená. Žádná věková skupina příliš nevyčnívá.

Dalšími hojně navštěvovanými akcemi jsou koncerty. Především však novějších hudebních žánrů a současných interpretů než hudby vážné. Koncerty vážné hudby jsou většinou pod záštitou KPH (Kruh přátel hudby), který taktéž spadá pod činnost Kulturního centra. Jedná-li se o hudbu dechovou, koná se v Lanškrouně pravidelně festival Pravečkův Lanškroun a při Městských slavnostech vystupuje dechová skupina Kulturního centra. O tyto akce je také menší zájem. Jejich publikum povětšinou tvoří posluchači staršího věku.

Velmi navštěvovanými událostmi jsou akce v plenéru – Majáles, Městské slavnosti při příležitosti dálkového pochodu Lanškrounská kopa a od roku 2009 nově také Pivní slavnosti. Tyto akce se vyznačují téměř masovou účastí, ovšem v silné závislosti na povětrnostních podmínkách, vybraných interpretech a jejich programu.

Lanškrounská kopa a doprovodné Městské slavnosti se prozatím chlubí nejvyššími počty v rozsahu od 4000-5000 účastníků. Tyto slavnosti jsou sponzorovány městem a probíhají na náměstí, kde je u radnice postaveno podium, ve venkovních prostorech zámku a v poslední době také na Pivovarském náměstí, kde se konají doprovodné trhy. Tyto slavnosti trvají obvykle dva dny. Od pátečního odpoledne do sobotního večera se na podiu vystřídá mnoho interpretů. Od regionálních amatérských hudebních skupin až po celostátně známé „hvězdy“. Pro příklad: Aneta Langerová, KRYŠTOF, MIG21, Petr Bende, Laura a její Tygři, Václav Neckář, Monkey Business a další. Také Pivní slavnosti se pyšní zajímavou účastí cca 1000 účastníků. Většinou se konají v parku u zámku, kde je podobně jako na náměstí možno postavit menší podium.

V případě Majálesu spolupracuje Kulturní centrum se studenty většinou předposledních ročníků Gymnázia Lanškroun. Studenti třetího ročníku a septimy tak mají na starosti vybrat hudební skupiny, samozřejmě s ohledem na finanční rozpočet akce, na kterém se studenti také podílejí snahou o získání sponzorských darů.

V případě těchto velkých „celoměstských“ akcí však vyvstává problém, který spočívá v účinkování populárních osobností. Pořadatelé musí v tomto případě uvažovat v dlouhodobějším měřítku, aby zajistily programovou rozmanitost a neochabující zájem publika.

K další činnosti Kulturního centra patří poskytování kurzů. V roce 2009 to byly kurzy angličtiny – začátečníci, mírně pokročilí, pokročilí, kurzy tance a

společenské výchovy pro mládež, pokračovací pro páry, kurzy orientálních tanců, kurzy hry na kytaru a na klavír a spadá sem i Lanškrounská dřevěná píšťalka, o které bude více pojednáno v kapitole o ZUŠ.

4. 3. Organizace akcí

Uvedeno na konkrétním příkladu Městských slavností. Organizace akce spočívá v zajištění celé plánované akce od nápadu, objednání, přes propagaci, zajištění vstupenek až po technické zajištění průběhu akce.¹⁸

Základem je rozpočet. Poté je na KC úkol vybrat „hvězdu“, regionální kapely, v případě známějších je důležitá finanční dostupnost a zajistit podium. Program by měl být vyvážený a obsahovat od všech žánrů alespoň něco, což je velmi obtížný úkol. V pátek většinou vystupují 3-4 hudební skupiny, tento den je věnován spíše folkovým kapelám. Sobota je o něco bohatší, multižánrová. Vystupuje 8-10 interpretů a hudebních skupin s přibližně hodinovým programem. Jako poslední vystupuje většinou nejvíce propagovaná „hvězda“ programu. Součástí akce jsou také vystoupení tanečních a hudebních souborů ZUŠ a lanškrounských mateřských škol. Tyto slavnosti jsou neziskové. Vstupné je dobrovolné.

4. 4. Spolupráce s dalšími institucemi

V první řadě spolupracuje Kulturní centrum se samotným městem, pod jehož záštitou pracuje. Dalšími spolupracovníky jsou městská knihovna a městské muzeum. S těmito institucemi je spolupráce nejčastější. Jedná se většinou o sdílení prostor a pořádání výstav spojených s vystoupením umělců.

¹⁸ O tuto stránku se starají zaměstnanci Kulturního centra: ředitel (jednání s interprety, zajištění akce), účetní (vstupenky), zaměstnanec propagace (reklama, plakáty, apod.) a technik (technické zázemí). Postup zajištění takové akce je následující: objednání interpreta, potvrzení, propagace (vlastní plakáty), zabezpečení průběhu akce po technické stránce, vstupenky.

Např. v případě městských slavností je situace následující – finančně tuto akci zaštiťuje město, na Kulturním centru je dramaturgie. Konkrétně se na této akci podílí převážně ředitel Kulturního centra a technik. Pro zajištění prostoru konání spolupracují s technickými službami města (lavičky, židle, odpadkové koše apod.).

4. 5. Kruh přátel hudby (KPH)

Kruh přátel hudby je instituce zajišťující hudební vyžití v Lanškrouně, a to hlavně v oblasti vážné hudby. Působí pod Kulturním centrem v Lanškrouně.

KPH byl založen v roce 1984 ve snaze zlepšit dostupnost vážné hudby v Lanškrouně a okolních obcích. Před jeho založením byly koncerty pořádány Společenským domem ve spolupráci s dalšími institucemi a organizacemi. Tyto koncerty však neměly pravidelnost. Byly pouze příležitostné podle programu akcí Společenského domu. Proto bylo jedním z velkých přínosů vzniku KPH právě pravidelné uvádění vážné hudby ve městě.

Od počátku působení jsou, místo původně ojedinělých a nepravidelných koncertů, plánovány celé sezóny. Obvykle začínají v září či říjnu a konce se dočkají v květnu až červnu. Většinou je jejich součástí 8 až 11 koncertů. Součástí těchto koncertů byly zpočátku i vystoupení sborů a amatérských souborů.

Místa konání se během let působení několikrát měnila. Původně byly koncerty uváděny v prostorách Společenského domu. Toto prostředí však vážné hudbě příliš neprospívalo – zvláště hudbě komorní. Prostor byl pro taková vystoupení příliš velký, ač se pořadatelé snažili o komornější atmosféru instalováním různých závěsů oddělujících prostory. Problémem však byl i občasný hluk z restaurace, která je součástí Společenského domu a je v nevelké vzdálenosti od sálu. Po jistou dobu byl pro tyto účely využíván sál opraveného zámku v Tatenicích, ovšem toto vyžadovalo větší nároky na organizaci, jelikož bylo nutné zajistit dopravu do této obce. Využívány byly také prostory církevních staveb, pro jejich výraznou a zajímavou akustiku. Organizace varhanních koncertů byla v Lanškrouně poněkud problematická, takže byly pořádány zájezdy na varhanní festival do chrámu sv. Mořice v Olomouci. V porevoluční časech až po dnešní dny se varhanní koncerty konaly v Husově domě a v kostele sv. Václava. Od roku 1995 byla činnost KPH, stejně jako Kulturní centrum, přesunuta do budovy opraveného zámku. Od této doby se většina koncertů koná v sále tohoto zámku, s výjimkou varhanních koncertů, jejichž tradice je stále udržována ve zdech kostela sv. Václava.

Za dobu působení KPH byli díky jeho působení v Lanškrouně přední čeští i zahraniční umělci a soubory. Jeho činnost byla z kompetencí Společenského domu převedena pod Kulturní centrum, které je díky tomu nyní jedním z hlavních

propagátorů vážné hudby ve městě. V posledních letech však zájem o vážnou hudbu povážlivě klesá. Většinou navštěvují koncerty výhradně abonenti KPH, s výjimkou koncertů významných osobností, které přilákají jinak vážnou hudbu víceméně neregistrující publikum.

Z umělců, kteří v Lanškrouně na pozvání KPH působili, uvádím alespoň některé: Barok Jazz Quintet (1987, 1989, 1999), R. Kvapil, V. Hudeček, J. Suk, I. Štrauss, R. Baborák, F. Slováček, Trio Bohuslava Martinů (1993), J. Svěcený, J. Stivín a další.

5. Školství a hudba v Lanškrouně

5. 1. Hudební vzdělávání a školství ve městě

S hudebním životem souvisí výchova a příprava nové generace hudebníků. Nejedná se pouze o čistě hudebně zaměřené školství, ale i o předškolní výuku a vedení dětí k hudbě v rámci školních osnov i mimo ně.

V Lanškrouně funguje pět mateřských škol a mnohé z nich se zaměřují i na určité minimum hudebního vzdělání. Fungují při nich dětské sbory, učí se hra na hudební nástroje. Děti pak mají větší možnosti a šance při výběru do přípravného ročníku ZUŠ, ale hlavně mají ponětí o tom, zda je pro ně hudba zajímavá a podněcující a zda by se jí chtěly nadále věnovat.

Dále jsou děti k hudbě vedeny v rámci hodin hudební výchovy na základních školách. Pro děti v tomto věku, které se chtějí hudbě věnovat více než jednu vyučovací hodinu týdně, je tu možnost přihlášení do ZUŠ nebo do kurzů hry na nástroj Kulturního centra. Právě tak je to i v případě středních škol.

5. 2. Jednotlivé stupně vzdělání s ohledem na hudební disciplíny

Tato podkapitola je založena na dotaznicích, které byly rozeslány, příp. rozneseny, do jednotlivých škol v Lanškrouně. Dotazníky byly otázkami cíleně zaměřeny na možnosti rozvíjení hudebních dovedností a výuku hudby na jednotlivých stupních vzdělání. Otázky se týkaly jak běžně probíhající výuky, tak možností žáků a studentů zabývat se hudbou i mimo předepsané školní osnovy. Tím byly myšleny hlavně možnosti výuky hry na hudební nástroje, tělesa působící při školách, veřejná vystoupení žáků a studentů a upřesnění četnosti a časového rozvrstvení těchto vystoupení. Součástí dotazníků byl také zájem o hudební činnosti ze strany dětí a rodičů.

Bohužel, ochota ze strany značné části oslovených škol nebyla velká. Ze dvanácti dotazníků rozeslaných do pěti mateřských, čtyř základních a tří středních škol se vrátilo s odpověďmi pouze pět z nich. Přesto jsou informace z dotazníků

součástí této práce, a to jako rozšiřující fakta běžně dostupných informací o možnostech vedení dětí k hudbě nabízených jednotlivými školami.

Mateřské školy

Mateřské školy věnují hudební „výchově“, ze všech typů škol, obecně nejvíce času. V MŠ na Wolkerově ulici děti zpívají, hrají na jednoduché rytmické a melodické nástroje (dřívka, bubínky, flétny), hudbu poslouchají a také vyjadřují pohybem. Tato činnost je denní součástí výuky. Šestkrát ročně děti vystupují s hudebním programem, a to při příležitosti besídek pro rodiče, karnevalů a veřejných vystoupeních na akcích města, ZUŠ, vernisážích a dalších. Děti jsou zde rozděleny podle specializace zájmů tak, aby mohly rozvíjet větev umění, ke které tíhnou nejvíce.

Při této MŠ působí pěvecký soubor předškolních dětí MOTÝLEK, pod vedením ředitelky školy Elišky Machové, a hudební soubor „Flétničky“. Velká část dětí z těchto souborů později pokračuje v hudebním vzdělání v ZUŠ. Rodiče a děti mohou také využít možnosti výuky hry na zobcovou flétnu, která probíhá jednou týdně.

Výuka hry na nástroje je poskytována mateřskými školami více než školami základními a středními. Tuto skutečnost je možné přičíst faktu, že od dosažení věku školní docházky mají děti a rodiče možnost využít výuky ZUŠ, což v předškolním věku není možné, pomineme-li činnost Lanškrounské píšťalky. Zájem o hudebně zaměřené činnosti a kroužky je ze stran rodičů i dětí velký.

V MŠ Na Výsluní jsou děti taktéž rozděleny podle specializace zájmů, a to na třídu hudební, výtvarnou a dramatickou. Podobně je tomu i u MŠ na ulici Vančurově. V MŠ Na Výsluní jsou děti vedeny k hudbě v rámci výchovných činností, jakými jsou například pohybové chvílky a pěvecký kroužek. Hudebně zaměřená činnost probíhá minimálně dvakrát týdně dvakrát po patnácti minutách. Veřejná vystoupení se konají alespoň dvakrát ročně. Jsou jimi besídky pro rodiče a např. také vystoupení v místním penzionu. Tato MŠ neposkytuje možnost výuky hry na nástroje. Zájem o hudební kroužky je, jako u předešlé MŠ, velký, stejně tak i účast rodičů na vystoupeních.

Základní školy

Také školy základní mají často třeba jen malé zaměření na hudbu a zpěv. Krom povinné výuky Hudební výchovy je možné navštěvovat různé hudebně zaměřené zájmové kroužky. Při ZŠ na ulici Dobrovského působí občanské sdružení dětských pěveckých sborů Hlásek sdružující žáky všech lanškrounských a okolních škol. V prostorách této školy také probíhala tradiční akce „Velké rozjezdy pro malé hvězdy“.

Při ZŠ na ul. B. Smetany působil několik let sbor Smetánek, který byl součástí občanského sdružení dětských pěveckých sborů Hlásek a Smetánek, k nimž po čtyři roky patřil také taneční soubor „Sluníčko“. V současné době při škole nepůsobí žádné hudební těleso, vokální ani instrumentální. Škola tudíž ani nepořádá veřejná vystoupení. Hudební činnost zde představují hodiny Hudební výchovy vyučované jednou týdně.

ZŠ na náměstí A. Jiráska krom povinné Hudební výchovy nabízí svým žákům možnost navštěvovat školní sbor. Tento sbor je rozdělen na dvě části – pro I. stupeň je to Klíček, pro II. stupeň Klíč. Ve třech třídách prvního stupně je možná výuka hry na flétnu a děti navštěvují také výchovné koncerty pořádané místní ZUŠ J. Pravečka a folklórní slavnosti. Hudebně zaměřená činnost je zde častější než předepisují osnovy. Především na I. stupni jsou běžné tyto činnosti i mimo Hudební výchovu. Veřejné akce školy se konají 2x – 3x ročně. Jedná se o vystoupení školního sboru při příležitosti vánočních svátků, oslav výročí školy nebo výstavy výtvarných prací žáků. Zájem ze strany rodičů je největší v případech rodin mladších dětí, které se hojně účastní veřejných vystoupení.

Střední školy

Ze středních škol jsem získala informace pouze od Gymnázia Lanškroun. Ostatní školy s konkrétním oborovým zaměřením většinou nemají ve svých osnovách ani Hudební výchovu. Dá se předpokládat, že tento rozdíl je způsoben mimo jiné všeobecným zaměřením Gymnázia, zatímco ostatní střední školy v Lanškrouně mají konkrétní oborové zaměření.

Gymnázium Lanškroun vede studenty k hudbě především prostřednictvím hodin Hudební výchovy, které jsou v případě primy až kvarty (odpovídá 6. – 9. třídě ZŠ) jedna hodina týdně, v případě kvinty, sexty, 1. a 2. ročníku dvě hodiny týdně. Také Gymnázium Lanškroun má svůj vlastní pěvecký sbor (PSGL -

Pěvecký sbor Gymnázia Lanškroun), který je od svého vzniku roku 2003 pod vedením Mgr. Dany Moravcové. Největší zájem o zpěv a členství ve sboru je ze strany mladších dětí. Konají se pravidelné zkoušky a sbor účinkuje na slavnostech města. Tradiční je účast na adventních koncertech pro školy i veřejnost konané v kostele sv. Václava. Koncerty mají vždy zajímavý program. Někdy je součástí vystoupení i nehudební vložka. Autorka této práce měla příležitost spoluúčinkovat na několika takových koncertech jako klavírní doprovod při recitaci básní.

Další střední školy v Lanškrouně dotazníky nevyplnily, leč z běžných hovorů s osobami, které tyto školy navštěvovaly, plyne závěr, že na těchto školách často není ani výuka Hudební výchovy, tudíž nejsou ani předpoklady působení jakýchkoli hudebních kroužků a těles.

Základní umělecká škola

Hlavními institucemi hudebního vzdělání jsou však samozřejmě Základní umělecké školy. V Lanškrouně je to Základní umělecká škola Jindřicha Pravečka, které je v této práci věnována zvláštní kapitola.

Kulturní centrum

Jednou z hudebně pedagogicky činných organizací je také Kulturní centrum, které nabízí výuku hry na hudební nástroje. Této instituci je v této práci rovněž věnována samostatná kapitola.

6. Základní umělecká škola Jindřicha Pravečka v Lanškrouně

6. 1. Historie školy

Základní umělecká škola Jindřicha Pravečka je hlavní institucí pro poskytování hudebního vzdělání v Lanškrouně. Mezi umělecky vzdělávacími institucemi působícími v tomto městě je jako jediná pod záštitou MŠMT ČR. Vedle ní v Lanškrouně probíhají kurzy hry na kytaru a klavír v rámci činnosti Kulturního centra a Lanškrounská dřevěná píšťalka.

Základní umělecká škola Jindřicha Pravečka byla zřízena po 2. světové válce k 1. dubnu roku 1947 jako pobočka Hudební školy v České Třebové. O pět měsíců později 1. září 1947 byla ustavena jako samostatná Městská hudební škola.

Původně školu navštěvovalo 90 žáků hudebního oboru. Za léta působení se počet žáků i oborů zvýšil. V dnešní době navštěvuje ZUŠ přibližně 470 žáků v oboru hudebním, výtvarném a tanečním.

Pro školu nebyl začátek působení příliš jednoduchý. Největším problémem byly nejspíše prostory pro výuku. Škola se za dobu svého působení musela několikrát stěhovat.

Po ustanovení samostatné Městské hudební školy byla umístěna na ul. Žižkova, o rok později byla přestěhována na ul. 5. května. Následkem zřícení stropu proběhlo další stěhování (červen 1948) do budovy na nám. A. Jiráska, kde sídlí dodnes. V této budově však měla původně k dispozici pouze přízemí a první patro, proto bylo nutné některé učebny a obory umístit do jiných prostor ve městě. V roce 1951 již byla Hudební škole poskytnuta k užívání celá budova. Roku 1961 se škola změnila v Lidovou školu umění. V témže roce začala i výuka výtvarného oboru.

V roce 1967 nastoupil na místo ředitele školy po Josefu Daníčkoví, který školu vedl od jejího založení, František Sistr. Roku 1970 bylo započato psaní školní kroniky. Z doby před tímto rokem se informace dohledávají jen těžko. V období let 1979 – 1993 byl vyučován také literárně-dramatický obor. V roce 1984 byl založen Big Band.

Po 26 letech pod vedením Františka Sisy se v roce 1993 stala ředitelkou školy Marta Obrová, která zastává tuto funkci dodnes. Po jejím nástupu začaly být vydávány Ročenky, které mají informovat o dění na škole za uplynulý školní rok. Tyto Ročenky obsahují informace o jednotlivých oborech, úspěších žáků v soutěžích, akcích pořádaných ZUŠ, jakými jsou tradiční koncerty žáků a vystoupení tanečního oboru a různá vystoupení na akcích města. Nechybí seznamy absolventů a na škole působících pedagogů, přehled plánovaných akcí ve stávajícím školním roce a plány školy do budoucna. V letech 1993 – 2000 byly učebny PHV, HN a ateliér pro výtvarný obor umístěny v prostorách dřívějších městských na ul. Žižkova.

V následujících letech docházelo k rozvoji a utváření školy do dnešní podoby. Bylo opraveno podkroví budovy na nám. A. Jiráska, čímž vznikly nové prostory pro výuku. Vznikla detašovaná učebna v Jablonném nad Orlicí, která se později stala samostatnou školou. Na počátku devadesátých let byla škola v rámci celostátního přejmenování LŠU přejmenována na Základní uměleckou školu, zřídila detašované učebny v Tatenicích (1992 – 1995) a v Dolní a Horní Čermné (1992 do současnosti). Po svolení skladatele o přidání jeho jména se název školy změnil na Základní uměleckou školu Jindřicha Pravečka. Byly vybudovány nové učebny v budově na nám. J. M. Marků a roku 2000 se do těchto nově upravených prostor přesunula výuka z ul. Žižkova. V témže roce (2000) získala škola právní subjektivitu.

V roce 2002 měla škola čtyři odloučená pracoviště: Dolní Čermná – výtvarný obor, Horní Čermná – hudební obor, Lanškroun, nám. J. M. Marků – hudební a výtvarný obor, Lanškroun, B. Smetany (gymnastický sál ZŠ na ul. B. Smetany) – taneční obor.

Přehled vedení školy v průběhu dosavadní činnosti ZUŠ J. Pravečka:

<u>Ředitel:</u>	<u>V letech:</u>	<u>Zástupce ředitele:</u>	<u>V letech:</u>
Josef Daníček	1947 – 1967	Naděžda Šimová	1979 – 1988
František Sís	1967 – 1993	Marta Obrová	1988 – 1993
Marta Obrová	1993 – dosud	Jitka Jandová	1997 – dosud

6. 2. Charakteristika oborů

Hudební obor byl založen v roce 1947. Základem je individuální výuka zpěvu nebo hry na nástroje: klavír, keyboard, akordeon, housle, kytara, cimbál, flétna, zobcová flétna, klarinet, saxofon, trubka, lesní roh, pozoun a bicí. Individuální výuku doplňují kolektivní předměty: přípravná hudební výchova, hudební nauka, komorní hra, souborová hra a sborový zpěv.

Vedle těchto činností je možné zapojení do školních souborů. Jedná se o soubory: Komorní pěvecký sbor „Komokrák“, cimbálová kapela, taneční orchestr VOKINS, soubory zobcových fléten Amabile a Musica Marci, soubory různého složení smyčců, kytar, dechových a bicích nástrojů. Samozřejmostí je účast na soutěžích jak ve hře na sólové nástroje, tak na soutěžích hudebních těles.¹⁹

Výtvarný obor byl založen v roce 1961. Tento obor je zaměřen na osvojení techniky kresby, malby, grafiky a modelování v rámci předmětů plošná tvorba, objektová a akční tvorba, prostorová tvorba. Jednou z důležitých složek studia je seznámení s historií výtvarného umění. K tomu slouží předmět „Výtvarná kultura“. Záměrem není pouze rozvoj výtvarného talentu žáka, ale i tříbení vkusu, rozvoj schopnosti vnímat podněty okolí a porozumět výtvarnému umění. Během celého studia je široký prostor pro představení tvorby žáků. Tradičními jsou přehlídky „Bienále výtvarného oboru“ (založeno r. 1994) v dvouletém intervalu a každoroční výtvarný happening „Slavnosti světla“.²⁰

¹⁹ **Délka a organizace studia:** Ke studiu hudebního oboru jsou žáci přijímáni na základě talentové zkoušky. Běžný věk pro začátek studia je 6 let. Mimořádně nadané děti mohou být přijaty již v 5 letech. Přípravný ročník trvá většinou 1-2 roky. První stupeň pak 4-7 let. Druhý stupeň zabírá 4 roky, je určený žákům od 14 let. Studium pro dospělé je určeno žákům od 18 let. Výuka zabírá 2 vyučovací hodiny (45 minut). Každý týden na I. stupni se jedná o jednu individuální hodinu hry na nástroj nebo zpěvu a jednu kolektivní hodinu hudební nauky či přípravné hudební výchovy. Po přechodu na II. stupeň zůstává jedna individuální vyučovací hodina hry na nástroj či zpěvu a je možnost výběru (po konzultaci a doporučení vyučujících) z již uvedených možností komorní nebo souborové hry, improvizace, čtyřruční hry, případně působení v Big Bandu. V hodinách hudební nauky jsou vyučovány základy hudební teorie a hudební historie. Žáci jsou seznámeni s vědomostmi o stupnicích, rozdílech dur/moll, jejich předznamenáním, hlavními akordy ve stupnici a jejich obraty, intervaly.

²⁰ **Délka a organizace studia:** Podobně jako u hudebního oboru jsou žáci přijímáni na základě talentové zkoušky od věku 6 let. V případě mimořádného nadání od 5 let. Přípravný ročník trvá 1-2 roky. První stupeň 7 let. Rozdíl je v případě druhého stupně, který je rozdělen do 3 let. Studium pro dospělé je určeno žákům od 18 let. Výuka probíhá jednou týdně a trvá 3 hodiny. Náplní je seznámení s nejrůznějšími technikami: kresby, modelování, linoryt, malba i netradiční techniky. Každé dva roky je vybíráno jiné téma prací, které pak jsou vystaveny na Bienále.

Taneční obor byl na škole založen v roce 1987. Taneční obor nabízí žákům systematickou výuku. Vyučovací předměty jsou taneční průprava, lidový tanec, klasická taneční technika, současný tanec a taneční praxe. Součástí výuky jsou pohybové hry, rozvoj koordinace pohybu a rovnováhy, představitosti, hudebního a prostorového citění. Žáci získají během studia základy taneční techniky, často se zúčastňují soutěží a přehlídek moderního scénického tance, na kterých zaznamenávají nemalé úspěchy. V Lanškrouně se tanečníci pravidelně představují v programu „Promluvíme tancem“ (červen) a „Lanškrounské zrcadlení“ (září).²¹

6. 3. Účast na kulturním dění

ZUŠ se aktivně podílí na kulturním dění v Lanškrouně. Škola pořádá tradiční vystoupení a koncerty žáků, Hraje celá rodina (od r. 1977), koncerty pro MŠ (od r. 1969).

Taneční obor má několikrát do roka vystoupení na různých místech města, ať už v sálech nebo pod širým nebem.

Práce výtvarného oboru pak jsou vystaveny na stěnách ve všech budovách patřících ZUŠ i na některých veřejně přístupných místech spojených s městem, např. v prostorách městského muzea a městské knihovny.

Koncerty jsou myšlena vystoupení žáků ZUŠ pořádaná školou během školního roku. Tradiční jsou pravidelné koncerty konané většinou na podzim a na jaře. Tyto akce jsou složeny z hudby různých druhů a žánrů. Program je sestaven z vystoupení interpretů s různými nástroji. Vystupují zde sóloví hráči, zpěváci s doprovodným nástrojem i menší tělesa.

Proti tomu jsou tzv. třídní přehrávky, což jsou vystoupení žáků jednoho konkrétního učitele. Jedná se tudíž o koncerty zaměřené pouze na jeden či několik sobě podobných nástrojů. V případě některých učitelů se totiž výuka týká nejen jediného nástroje, typické je to např. pro nástroje dechové. Při třídních přehrávkách se někdy mění styl uvádění skladeb. Učitel uvede pouze žáka, který skladbu přednese, ale skladbu samotnou, jméno skladatele a sbírku, ze které skladba pochází, uvede vystupující sám.

²¹ **Délka a organizace studia:** Žáci jsou přijímáni na základě talentové zkoušky od 6 let. Mimořádně nadané děti od 5 let. Přípravný ročník trvá 2 roky. První stupeň 7 let. Druhý stupeň 4 roky. Studium pro dospělé od 18 let.

U většiny těchto vystoupení probíhá vystoupení žáků podle jistého postupu – začíná se nejmladšími dětmi z nejnižších ročníků s jednoduššími skladbami a postupně se pokračuje až k žákům II. cyklu.

Jsou pořádány také koncerty při různých svátcích v roce. Do této skupiny se řadí především adventní koncerty žáků a těles působících při ZUŠ.

Zvláštní skupinou akcí jsou absolventské koncerty. Jsou pořádány vždy na konci I. či II. cyklu v období dubna až června. Na rozdíl od běžných koncertů, na kterých vystupuje více žáků a je tudíž pro každého možné nastudovat pouze jednu skladbu, je v případě absolventských koncertů úkolem žáka nastudovat několik skladeb, každou z jiného období.

Zajímavou akcí jsou koncerty nazvané „Čtyři ruce zmohou více“ založené na čtyřruční hře a koncerty „Hraje celá rodina“ (tradice založena v roce 1977), na kterých se žáky hrají rodiče, prarodiče nebo i další příbuzní, kteří jsou nebo dříve byli hudebně činní. Dříve se také konaly koncerty zvané „Děti hrají jazz“.

Další vystoupení nejsou pořádána ZUŠ, ale např. městem, leč i na těchto akcích se žáci ZUŠ podílí. Jedná se především o vystoupení v rámci oslav Masopustu, studentského Majálesu a především městských slavností u příležitosti tradičního dálkového pochodu Lanškrounská Kopa. Většina těchto vystoupení je založena na spolupráci s lanškrounským Kulturním centrem, které velkou část těchto akcí samo pořádá nebo se na jejich organizaci významným způsobem spolupodílí.

ZUŠ rovněž spolupracuje s Městským muzeem. V rámci této spolupráce jsou častá vystoupení žáků ZUŠ na slavnostních vernisážích výstav. U příležitosti těchto akcí se jedná především o koncerty, ovšem jsou možná i vystoupení tanečního oboru a práce žáků výtvarného oboru jsou běžně vystavovány v prostorách Městského muzea, ve kterém je jednou za stálých expozic také Pamětní síň Jindřicha Pravečka.

Stručně o akcích ZUŠ J. Pravečka Lanškroun v průběhu školního roku:

Na začátku školního roku jsou tradiční akce „Slavnosti světla“, což je výtvarný happening. Jsou pořádány koncerty, třídní přehrávky, koncerty Big Bandu apod. Před Vánocemi probíhají tradiční vánoční a adventní koncerty a vystoupení tanečního oboru.

V lednu a únoru probíhají školní a okresní kola nejrůznějších soutěží. Některé se opakují každý rok, některé po delším než ročním intervalu. V únoru se často koná Společenský večer školy. Je to určitá obdoba plesů. Akce s hudbou, tancem, tombolou. Je určen pro učitele, odrostlé žáky, rodiče žáků, přátele školy a milovníky hudby.

V březnu se koná tradiční „Lanškrounský džem“, což je koncert jazzových skladeb. Je zde také prostor pro předvedení spolupráce s partnerskými školami v Polsku a na Slovensku. Konají se koncerty v Lanškrouně i zájezdy do zahraničí. Vystupují tu žáci ZUŠ Lanškroun společně s žáky z partnerských škol.

Duben také patří vystoupením, koncertům a prvním absolventským koncertům. Tento termín absolventských koncertů je velmi výhodný z hlediska nároků a zátěže především pro absolventy II. stupně, z nichž někteří v témže roce skládají i maturitní zkoušku.

Na jaře také obvykle probíhají koncerty „Čtyři ruce zmohou více“.

V květnu se koná den otevřených dveří pro děti z Mateřských škol, tudíž pro možné budoucí žáky ZUŠ. Jednou za dva roky v tuto dobu probíhá Bienále výtvarného oboru a další absolventské koncerty hudebního oboru.

Konec školního roku je na vystoupení a koncerty asi nejbohatší, i když snahou je akce rovnoměrně rozložit na celou délku školního roku. Červen patří Lanškrounskému zrcadlení. Je to vystoupení tanečního oboru u fontány na náměstí A. Jiráka. Toto vystoupení je od založení této tradice v roce 2004 velmi oblíbené lanškrounskou veřejností a rok, co rok je počet diváků vyšší.

Další již několik let tradiční akcí je v červnu Promluvíme tancem. Toto vystoupení většinou probíhá ve zdejším Společenském domě několikrát do týdne. Dopolední vystoupení jsou pořádána pro lanškrounské základní a mateřské školy. Večerní vystoupení pak pro veřejnost.

Závěr školního roku je také provázen již zmiňovaným koncertem nazvaným „Hraje celá rodina“. Konají se poslední absolventské koncerty a pořádají se výstavy absolventských prací výtvarného oboru.

Účast a úspěchy ZUŠ J. Pravečka Lanškroun na soutěžích

Žáci se účastní soutěží vyhlašovaných MŠMT a nezřídka mají velké úspěchy v různých kolech. Škola sama organizuje soutěže vyhlašované MŠMT, a to jak

okresní, tak krajská kola soutěží ve hře na klavír, dechové nástroje a soutěže dechových a jazzových orchestrů. Dalšími činnostmi jsou soutěže Pískání pro zdraví.²²

6. 4. Spolupráce s jinými ZUŠ

ZUŠ Jindřicha Pravečka Lanškroun spolupracuje také s jinými ZUŠ z ČR i s uměleckými školami v zahraničí. V ČR je to především ZUŠ Brno-Veverí, zahraniční spolupráce je orientována na Slovensko a Polsko. S těmito školami jsou pořádány tzv. výměnné akce. Většina koncertů je koncipována tematicky.

Se ZUŠ Brno-Veverí byly domluveny výměny výtvarných prací žáků a jejich výstavy v prostorách partnerské školy. V roce 1997/1998 se konal Benefiční koncert ZUŠ Jindřicha Pravečka a ZUŠ Brno-Veverí pro školu postiženou povodněmi v Bruntále. Častá byla vystoupení tanečního oboru v Brně. Jedno takové se konalo např. v roce 2000. Ve školním roce 2003/2004 předvedla tato ZUŠ v Lanškrouně muzikál Cesta.

Na Slovensku je partnerskou školou ZUŠ Jindřicha Pravečka Základná umelecká škola Imricha Godina ve Vráblech. Spolupráce se slovenskou ZUŠ ve Vráblech začala v letech 1999/2000 a trvá dodnes. V listopadu 2000 účinkoval Big Band na oslavách 10. výročí založení tamní ZUŠ. V roce 2001 se konal společný program při příležitosti její návštěvy. V roce 2003/2004 proběhl koncert slovenské hudby v podání žáků hudebního oboru ZUŠ Vráble. Oplátkou za to bylo vystoupení tanečníků lanškrounské ZUŠ při příležitosti otevření výstavy prací lanškrounských žáků ve Vráblech.

V roce 2005 byl dohodnut společný výtvarný projekt a proběhla výstava. V říjnu téhož roku proběhla v Arboretu v Mlyňanech a na zámku v Topolčinách

²² V případě hudebního oboru žáci zaznamenali v posledních letech úspěchy na ústředních kolech soutěží ZUŠ, ústředních kolech Pískání pro zdraví, Junior Note Prague, Lomnickém jaru, přehlídce školních pěveckých sborů, soutěži komorních souborů Karla Ditterse, houslové soutěži J. Muziky. Taneční obor získal ocenění na Lomnickém jaru, Národní přehlídce soutěže scénického tance (Svitavy), Celostátní přehlídce dětského scénického tance, přehlídce moderního scénického tance „Tanec, tanec ...“ a mnohé další. V případě výtvarného oboru byla získána ocenění na soutěžích: celostátní kolo soutěže ZUŠ, „Tam, kde jsme doma“, Evropa ve škole, celostátní soutěž „Pohádka“, mezinárodní soutěž v kresbě koně, náhodská Prima sezóna, projekt Mandaly, celostátní přehlídka „Oči dokořán“, soutěž vyhlášená Národní agenturou SOKRATES, „Malujeme po síti“, „Cena Itálie 2002“ a další.

společná tvořivá dílna. Květen 2006 byl ve znamení muzikálu. Slovenská ZUŠ v Lanškrouně předvedla muzikál Pinocchio.

Rok 2007 byl významný začátkem projektu „Společně tvoříme, hrajeme, malujeme, tančíme a zpíváme“, který je podporován také Pardubickým krajem. Na podzim tohoto roku proběhl slavnostní koncert u příležitosti 100. výročí narození Imricha Godina, jehož jméno ZUŠ ve Vráblech nese. V roce 2008/2009 byly realizovány společné tvůrčí dílny.

V Polsku je partnerem naší ZUŠ Państwowa Szkoła Muzyczna I stopnia im. Wojciecha Kilara v Dzierżoniowie. Spolupráce s touto školou oficiálně započala sice v roce 2004, ale některá vystoupení a koncerty se konaly již před tímto datem. Důvodem toho je fakt, že Dzierżoniow je partnerským městem města Lanškrouna již od roku 1999.

V roce 2001 vystoupil v Polsku taneční obor ZUŠ Jindřicha Pravečka. 2003/2004 byl rok vystoupení Junior Big Bandu a opět tanečnicků z Lanškrouna. V květnu 2006 byl uveden společný česko-polský koncert.

Některé akce však bývají společné nejen Lanškrounu a jedné z partnerských škol, ale školy jsou při nich vzájemně propojovány. Jedná se např. o projekt Pocta Chopinovi, při kterém hráli žáci ZUŠ v Lanškrouně, Brně, Vráblech i Dzierżoniowie. Další taková akce se konala u příležitosti 50. výročí založení ZUŠ Jindřicha Pravečka v Lanškrouně. Jednalo se o společný koncert bývalých žáků lanškrounské ZUŠ se žáky partnerských škol v Brně a Vráblech.

6. 5. Tělesa při ZUŠ

Cimbálová kapela ZUŠ J.Pravečka

Školní cimbálová kapela vznikla v roce 2005 a jejími členy jsou žáci starších ročníků ZUŠ. Obsazení tohoto tělesa je ve složení housle, klarinet, zobcová flétna, cimbál a sólová zpěvačka. Vedení souboru zastává učitelka ZUŠ Vjačeslava Lohvinová.

Repertoár se skládá z autorských instrumentálních skladeb a lidové hudby Čech a Moravy ve vlastní úpravě. Kapela vystupuje na různých školních a městských kulturních akcích – koncertech, společenských večerech, vernisážích v městském muzeu, kulturním centru atd. Podstatná je i spolupráce s dalšími tělesy

obory ZUŠ J. Pravečka – např. tanečním oborem, kdy působí jako cenný doprovod k lidovým tancům.

Ve školním roce 2006/2007 byl navázán kontakt s podobným souborem při ZUŠ Choceň. Byly pořádány společné koncerty v Lanškrouně a v Chocni. V plánu je rozšíření souboru zejména o sólového basistu a hráče na klarinet.

Taneční orchestr VOKINS

Byl založen v září 2003 učitelem Bohumilem Havelkou. Jeho členy jsou žáci ZUŠ J. Pravečka Lanškroun. Vokins hraje vesměs českou a zahraniční populární hudbu a také skladby swingové. V roce 2008 odešel jeho zakladatel ze ZUŠ i z vedení orchestru, které převzal Roman Zachara. Došlo k drobným změnám obsazení a samozřejmě dirigenta. Repertoár aranžuje a upravuje pro aktuální složení orchestru sám dirigent. Orchester každým rokem vystupuje na tradičním vánočním koncertu a červnovém Lanškrounském zrcadlení. V dubnu 2007 se Vokins zúčastnil krajského kola soutěže orchestrů ve Skutči, kde získal v kategorii tanečních orchestrů do 16 ti let třetí cenu. Složení hráčů a zpěváků se stále obměňuje.

Duo flétna – kytara

Duo flétna – kytara působí na ZUŠ Jindřicha Pravečka od roku 2002 ve složení Jitka Moutelíková a Šimon Knápek. Oba mladí hudebníci jsou žáky hudebního oboru ve třídách učitelů Věry Vychytové /flétna/ a Romana Zachary /kytara/. Z dlouhodobé spolupráce vznikla řada programů a veřejných vystoupení v rámci koncertů školy, ale také pro různé jiné kulturní organizace ve městě a okolí. Duo několikrát vystupovalo v rámci partnerské zahraniční výměny na Slovensku a v Polsku. Repertoár zahrnuje skladby od starých mistrů, přes úpravy populárních skladeb, až po skladatele 20. století. V roce 2007 získalo duo v krajském kole soutěže ZUŠ v oboru komorní hra 2. cenu. V květnu 2007 se zúčastnilo 8. ročníku soutěže v komorní hře „Hradecké guitarrendo“, kde získalo čestné uznání.

KOMO/K/RÁK

Komorní pěvecký sbor ZUŠ J. Pravečka byl založen v roce 1995. V pozdější době tvořili komorní pěvecký sbor žáci pěveckého oddělení ZUŠ po minimálně

třech letech sólového zpěvu. Od počátku působení je tento sbor pod vedením V. Jetmarové. Za dobu působení se složení sboru několikrát změnilo, v důsledku dokončení studia některých členů a nastoupení nových.

V roce 1998 byl na festivalu pěveckých sborů ve Svitavách, od r. 1996 se každoročně účastní přehlídky lanškrounských pěveckých sborů „Rosteme s písničkou“. Sbor koncertuje při nejrůznějších příležitostech, a to samostatně i ve spojení s dalšími tělesy: r. 1997 adventní koncert s Lanškrounskými pištcí, r. 1998 koncert s flétnisty ZUŠ, r. 1999 a 2000 s Lanškrounským smíšeným sborem, r. 2001 adventní koncert ZUŠ. Tradiční akce jsou předvánoční vystoupení pro školy v Lanškrouně a koledování u radnice.

V roce 2003 se sbor představil na celostátní přehlídce dětských pěveckých sborů v Rychnově nad Kněžnou. Dvakrát byl oceněn starostou města Lanškroun. Vydal vánoční CD „Čas radosti“, na kterém zpívá spolu s Lanškrounským smíšeným sborem. V roce 2005 vydal KomoKrák samostatné CD „Kdyby tu nic nebylo“, které je sestaveno z českých písní.

7. Big Band Lanškroun

7. 1. Historie a charakteristika

Big Band Lanškroun je jazzový orchestr působící při ZUŠ J. Pravečka Lanškroun. Skládá se převážně ze žáků této školy hrajících na nástroje více či méně typické pro jazz. Početní obsazení se často mění. Je závislé na počtu žáků, kteří ukončí docházku do ZUŠ, ať už předčasně nebo absolvují studium celé. Pro hru v takovém tělese jsou také potřebné jisté zkušenosti s vystupováním a schopnosti hrát ve skupině. Za dobu své existence vystupoval, jak s vlastními vokálními i instrumentálními sólisty, tak také s profesionálními interprety.²³

Big Band Lanškroun vystupuje pod tímto názvem od roku 2008. V minulosti byl nazýván Junior Big Band nebo Junior Band Lanškroun. Je vidět, že rozdíly se od současné podoby v příliš velké míře nelišily. Tento jazzový orchestr je již delší dobu jedním z předních českých amatérských big bandů. Zakladatelem a dirigentem je od jeho vzniku roku 1983 Ing. Josef Pilný.

Za dobu svého působení dosáhl orchestr mnoha úspěchů. V současnosti je toto hudební těleso díky svým kvalitám i širce repertoáru schopno vystoupit na kterékoli kulturní akci.

Výběr skladeb je vždy přizpůsoben charakteru akcí, na nichž kapela vystupuje. Napomáhá tomu rozsáhlý repertoár, který obsahuje téměř 700 skladeb²⁴ a písní různých žánrů. Orchestr vystupuje na festivalových vystoupeních, klasických jazzových koncertech i na plesech.

7. 2. Ocenění a jiné události

V letech 1989 až 1998 získával Big Band pravidelně významná ocenění ve své kategorii (do roku 2000 totiž působil pod lanškrounskou LŠU, později ZUŠ) na soutěžích jazzových a tanečních orchestrů. Často se jednalo o 1. ceny.

²³ Například: Mojmir Bártek, Jaromír Hnilička, Vojtěch Ekrť, Pavel Husička, Láďa Kerndl, Ctibor Bártek, Svatopluk Košvanec, Milan Svoboda, Karel Hála, Milan Svoboda, Jitka Zelenková, Marcela Králová, Heidi Janků a další

²⁴ Např. BB – Medové koláčky, Aquarius, Rat Race, Gloria, Air Mail Special, J. Ryba + BB – You Must Have Been a Beautiful Baby atd.

Účastnil se festivalů ve Vyškově, Rychnově nad Kněžnou či Šumperku. Dalšími městy, která se svým hodnotným vystoupením navštívil, jsou např. Česká Lípa, Olomouc, Týniště nad Orlicí, Polná u Jihlavy. Účinkování na domácím festivalu Jazz Lanškroun je se stalo od r. 1992 pravidlem.

V prosinci 1992 byla v jeho provedení uvedena Jazzová mše Jaromíra Hniličky. Big Band se svým bohatým repertoárem a obohacujícími vystoupeními procestoval nejen města a obce České republiky. Jeho vystoupení byla k vidění i v mnoha evropských zemích.

Na přelomu 20. a 21. století začaly přicházet prestižnější nabídky. V únoru 2000 byl spoluaktérem při večeru společnosti Harlequin, na kterém byly přítomny i takové hvězdy jako např. Stella Zázvorková, Pavel Bobek a Vlastimil Brodský. Účinkoval též při zakončení Mezinárodního filmového festivalu v Karlových Varech, na filmovém festivalu pro děti a vystoupil ve studiu Českého rozhlasu Plzeň.

Roku 2001 se účastnil Pražského jazzového festivalu. V případě této události byl tento jazzový orchestr prvním amatérským tělesem, které se tohoto svátku jazzu kdy zúčastnilo.

Následovalo pozvání k doprovázení Waldemara Matušky při koncertu k jeho 70. narozeninám v červenci 2002. Natáčelo se pod dohledem režiséra Františka Poláka. Toto vystoupení se známými osobnostmi přineslo orchestru velké ovace.

Dalšími úspěchy jsou tři po sobě jdoucí prvenství na festivalu Zlatá nota v Děčíně a České Kamenici (v letech 2004-2006).

Krom zmíněných úspěchů má za sebou Big Band Lanškroun množství účastí na dalších akcích. Celkově se jedná o stovky vystoupení za dobu existence tohoto tělesa.

7.3. Obsazení

Saxofony (altsaxofony, tenoresaxofony, barytonsaxofony), flétny, trumpety, trombony, klavír, bicí (kytara) a zpěv.

8. Jindřich Praveček

8. 1. Životopis

Jindřich Praveček se narodil 28. července 1909 ve Výprachticích u Lanškrouna. Již jako dítě projevoval zjevný talent a zájem o hudbu. Jeho nadání bylo dědictvím po muzikantských rodech jeho předků – Pravečků a Vacků z jižních Čech. Odtud pocházel jeho otec Jindřich Praveček st., který byl učitelem. Za povoláním odešel do východních Čech, kde se oženil s Annou Chaloupkovou a poté tu i s rodinou zůstal. Působil aktivně jako hudebník, skladatel a založil Pravečkovu kvarteto, takže malý Jindřich Praveček se v hudebním prostředí pohyboval již od útlého dětství. Od svého otce získal základy hry na housle a klavír.

Hodiny houslí navštěvoval Jindřich Praveček u ředitele kůru Rudolfa Filipa. K rozhodnutí být houslovým virtuosem došel po návštěvě koncertu Josefa Bartoně v Jablonném.

V roce 1919 se rodina přestěhovala do České Třebové. Zde Praveček studoval u p. Koláře a vystupoval s náročnějšími skladbami. Hrál s otcem v Orchesterálním sdružení v Ústí nad Orlicí, díky kterému se setkal i s houslovým virtuosem Jaroslavem Kocianem. Ten doporučil jeho otcí, aby Jindřicha nechal studovat u Jaroslava Ondříčka na Východočeské hudební škole v Pardubicích. Stalo se a Jindřich Praveček tak studoval reálné gymnázium a současně s tím dojížděl jednou týdně do Pardubic. Ondříček si svého žáka oblíbil a prodal mu jeden ze svých vzácných nástrojů (vyrobený italským mistrem Gaglianem). Obě studia ukončil Praveček v roce 1928. Východočeskou hudební školu absolvoval přednesením Koncertu pro housle č. 4 d moll Henri Vieuxtempse. Během studia se mu rovněž podařilo zvítězit v celostátní studentské soutěži ve hře na housle, pořádané u příležitosti 10. výročí vzniku Československé republiky.

Následující rok nastoupil vojenskou službu ve škole záložních důstojníků v Josefově. Ještě předtím však podnikl „koncertní turné“ po východních Čechách za klavírního doprovodu svého otce. Poté působil ve Vojenské hudební škole v Praze. Po složení zkoušek v březnu roku 1931 byl jmenován vojenským kapelníkem.

V září 1932 byl přijat na Mistrovskou školu státní konzervatoře. Hru na housle studoval u Jaroslava Kociana, dirigování u Pavla Dědečka a kompozici u prof. Jaroslava Řídkého. Roku 1933 byl přeložen do Chebu. Zde byl kapelníkem hudby 33. pěšího pluku „Doss Alto“.

Studium na Mistrovské škole ukončil roku 1935 a poté odešel do Košic, kde působil do r. 1937. Další rok strávil v Brně a poté se vrátil do Prahy. Po vpádu německých vojsk roku 1939 a vyhlášení protektorátu došlo k likvidaci československé armády, a tudíž i vojenských hudeb. Poté působil jako kapelník hudby 6. praporu vládního vojska v Hradci Králové.

V roce 1945 byl ustanoven velitelem Vojenské hudební školy v Praze. Jako nepolitická osoba byl však po roce 1948 suspendován a přeložen do Brna, kde působil jako kapelník posádkové hudby a kde se rovněž stal zakladatelem, velitelem, uměleckým vedoucím a šéfdirigentem Ústřední hudby československé armády. S tímto tělesem podnikl četné veřejné koncerty, vystoupení v rozhlase i propagační zájezdy do zahraničí.

Po celou dobu svého působení u vojenských hudeb byl činný také kompozičně. Důležitým obdobím v této oblasti bylo pro něj právě působení u Ústřední hudby československé armády. Nedílnou součástí jeho umělecké práce je instrumentace skladeb. Vydal publikaci o instrumentaci ve spolupráci s Karlem Pádívým. Přednášel na Janáčkově akademii muzických umění v Brně. Pro svůj nepolitický přístup byl podruhé suspendován a také propuštěn z armády.

Od roku 1956 působil jako umělecký poradce u orchestru při továrně na hudební nástroje AMATI Kraslice. Tato doba byla vrcholem jeho organizátorské, instrumentátorské, skladatelské a dirigentské činnosti. Od roku 1997 nese jeho jméno Základní umělecká škola v Lanškrouně. V tomtéž městě se každoročně koná tradiční festival dechových hudeb Pravečkův Lanškroun.

Jindřich Praveček byl hudebním skladatelem a dirigentem, pedagogem vojenských a civilních odborných vysokých škol, předsedou porot festivalů a soutěží velkých dechových orchestrů doma i v zahraničí, který významně ovlivnil vývoj české koncertní dechové hudby. Je autorem prací o instrumentaci a dechových orchestrech a 159 skladeb.

8. 2. Pravečkův Lanškroun

Festival dechových hudeb Pravečkův Lanškroun se koná již více než 25 let. Probíhá většinou na začátku června, každoročně přiláká dechové orchestry z regionu i širokého okolí včetně zahraničí. Ojedinělou součástí festivalu je také národní autorská skladatelská soutěž Hledáme nové skladby pro dechový orchestr. Působivou tečku tvoří závěr celé akce, kterým je společné defilé všech orchestrů na tzv. monstrkoncertu.

9. Tradiční akce

Jako v mnoha jiných městech i v Lanškrouně probíhají akce, které již mají za sebou několik více či méně úspěšných ročníků a lidé si je oblíbili. Nebo jsou jako pozůstatky zvyků našich babiček udržovány v jisté podobě dodnes. V této kapitole budou zmíněny pouze ty akce, které jsou přímo hudebního rázu a ty, při kterých hraje podstatnou funkci i doprovodný program v podobě hudebního vystoupení apod. Kapitola má za účel předvést jistý přehled akcí s hudebními aktivitami na území města a jeho okolí v průběhu jednoho roku, a to převážně akcí, které již mají svou stálou tradici a dané místo v časovém plánu a rozvržení roku.

Masopustní průvod a veselice

Masopustní průvod je pořádán Kulturním centrem Lanškroun. Probíhá v únoru počátkem masopustu. Akce se koná na náměstí J. M. Marků. Masky se shromáždí a obejdou předem daný okruh. Součástí je i doprovodný program jako např. hry pro děti a hudební doprovod.

Majáles

Tuto akci pořádá Gymnázium Lanškroun ve spolupráci s Kulturním centrem a Městem Lanškroun. Jedná se o oslavy prvního máje. Běžně začíná průvodem masek vycházejícího od budovy Gymnázia a pokračuje kulturním programem, na němž jsou k vidění jak hudební skupiny a taneční soubory z Lanškrouna a lanškrounských škol, tak také interpreti známí v celé ČR. Studenti mají ve svých rukou organizaci akce od výběru účinkujících, získávání sponzorských darů, zajišťování tomboly, až po samotnou účast jako masky v průvodu.

Pravečkův Lanškroun

Tento festival dechových hudeb pořádaný Kulturním centrem probíhá již více než 25 let. Koná se v červnu na nádvoří lanškrounského zámku. Bohužel, v poslední době se již neteší takové oblibě jako v dřívějších letech.

Pivní festival

Pivní festival nebo také Pivní slavnosti jsou jednou z oblíbených akcí. Pořádá ho Kulturní centrum Lanškroun. Obvykle se koná v červnu po Pravečkově Lanškrouně. Vzhledem k místu konání, které jest pod širým nebem, je účast návštěvníků závislá mimo jiné hlavně na počasí, ale i při mírném dešti bylo možno na nádvoří lanškrounského zámku, kde se slavnosti konají, vidět jedince, které ani špatné počasí neodradí. Součástí slavností jsou vystoupení hudebních skupin z Lanškrouna i okolí, které hrají na pódiu přímo na nádvoří zámku.

Čermenské folklorní slavnosti

Tyto slavnosti jsou pořádány obcí Dolní Čermná. Konají se každoročně koncem června. Hlavní pořadatelem je sdružení JITŘENKA. Tento festival se může pochlubit nejen účastí domácích, ale i zahraničních, a to i mimoevropských, souborů a lidových hudeb.

Mistrovství střední Evropy v závodech do vrchu Laudon

Tato akce byla do práce zařazena především díky svému doprovodnému programu. Závody probíhají jeden celý víkend, vždy na přelomu srpna a září a po celé dva dny jsou na programu hudební vystoupení místních i známějších hudebních skupin. Akce se koná v Albrechticích u fotbalového hřiště.

Lanškrounská kopa

Dálkový pochod konaný druhý víkend v září přitáhne ročně několik tisíc účastníků. Pořádá ho Klub českých turistů ve spolupráci s Kulturním centrem Lanškroun. Do města se při této příležitosti sjíždí i lidé z dalekého okolí. Doprovodný program na náměstí J. M. Marků probíhá po celou dobu konání akce, tudíž od pátečního odpoledne do sobotní desáté večerní, příp. půlnoci. O této akci bylo více pojednáno v souvislosti s její organizací v kapitole o Kulturním centru.

Lanškrounský jazzový festival

Tento festival pořádá Kulturní centrum Lanškroun. Akce zvaná též Jazz A Little Otherwise má tradici již od roku 2001. Většinou se koná v dubnu. První výjimkou bude ročník 2011, který byl přesunut na říjen. Od toho ročníku tomu tak údajně bude pravidelně. Na tomto festivalu je zajímavé, že narozdíl od jiných

jazzových festivalů je podmínkou vystoupení pouze s vlastní tvorbou. Dramaturgem je Ilja Michalec. Ten festival pořádá ve spolupráci s Kulturním centrem, městem Lanškroun a sponzory. Vystupují zde méně známé skupiny a interpreti.

Adventní koncerty

Tradiční akce spojené s adventem a adventními trhy pořádanými Městským muzeem Lanškroun. Adventní koncerty nejčastěji probíhají v kostele sv. Václava na náměstí A. Jiráska. Tradičními účinkujícími jsou lanškrounské sbory – chrámový, lanškrounský smíšený a také PSGL (sbor gymnázia). Díky panu faráři Zbigniewu Czendlikovi byly některé koncerty a akce ve vánočním čase výjimečné např. vystoupením Lucie Bílé nebo pořádáním rockové půlnoční mše. Koncerty při příležitosti adventu se konají také na jiných místech, např. v Husově domě.

10. Hudební tělesa v Lanškrouně

10. 1. Sbory²⁵

Lanškrounský smíšený sbor

Lanškrounský smíšený sbor je občanským sdružením. Poprvé se představil posluchačům o Vánocích roku 1992, kdy byla v Lanškrouně uvedena jazzová kompozice Jaromíra Hniličky „Missa Jazz“. Poté tato mše zazněla v mnoha našich městech a v létě roku 1993 v anglickém Bristolu. Kromě Anglie sbor koncertoval v Itálii, Rakousku, Polsku, Německu a Chorvatsku. Pravidelně se účastní Festivalu amatérských pěveckých sborů ve Svitavách.

Sbor zpívá skladby všech slohových období, úpravy lidových písní a spirituálů i melodie populární. Bohatý repertoár zahrnuje například i Schubertovu Deutsche Messe či gospelovou mši Roberta Raye.

V říjnu 2001 vystoupil na společném koncertě s Bárrou Basikovou. Na svém kontě má dvě CD „Lanškrounský smíšený sbor“ a „Čas radosti“. Na mezinárodním festivalu Musica Religiosa v Olomouci 2007 získal zlatou medaili. Sbormistryní je od počátku Vladimíra Jetmarová.

Chrámový sbor

Přesné datum založení tohoto tělesa není známo. První dochované zmínky pocházejí již z 19. století. Dobře dochované a zjistitelné dějiny pochází až z poválečné doby. Prvním dirigentem byl Josef Černošek²⁶. Od roku 1995 vede sbor Jarmila Uhlířová. V současné době čítá obsazení sboru necelých 40 členů. Vystupují při křesťanských svátcích a významných dnech města Lanškrouna i v rámci Pardubického kraje. Jejich účast na festivalu duchovní hudby v Ústí nad Orlicí je již téměř tradicí. Sbor dlouhodobě spolupracuje s Chrámovým sborem Matky Boží z polské Dzierzoniówě. Mimo mešní repertoár patří do jejich koncertních seznamů chorály, spirituály a duchovní hudba.

²⁵ Mezi sbory patří také Komo/k/rák – Komorní pěvecký sbor při ZUŠ J. Pravečka. Toto těleso je součástí kapitoly o ZUŠ J. Pravečka.

²⁶ Josef Černošek byl učitelem na lanškrounské hudební škole. Po válce hrál na housle v symfonickém orchestru vedeném Josefem Daníčkem, tehdejším ředitelem hudební školy. Tento orchestr čítal asi 40 hráčů, kterými byli převážně externí učitelé vyučující na hudební škole.

Ženský pěvecký sbor Kulturního centra

Sbor vznikl roku 1976. Navázal na tradici studentského pěveckého sboru místního gymnázia, jehož dirigentem byl Josef Černošek. Právě jedna z jeho studentek Jarmila Uhlířová založila ženské pěvecké těleso a stala se jeho dirigentkou. V současné době sbor spolupracuje s folkovými skupinami z Lanškrounska (například skupinou Trap), s Ženským pěveckým sborem Svinov-Ostrava, Ženským pěveckým sborem z Ústí nad Orlicí a Mužským pěveckým sborem Pohořelice aj. Repertoár sboru tvoří zejména lidové písně různých úprav, ale rovněž skladby ze všech hudebních období od renesance až po současnost.

Motýlek

Pěvecký soubor Motýlek vznikl ve školním roce 1975-76. Toto těleso je originální tím, že jej navštěvují pouze děti předškolního věku a na jeho řízení se podílí učitelky mateřských škol. Sbor má přibližně třicet zpěváků. Pravidelně se účastní koledování u radnice, koncertů v ZUŠ J. Pravečka, setkání s důchodci, vernisáží výstav, vánočních vystoupení či přehlídek sborů dětí předškolního roku.

Hlásek

Ve školním roce 1986-87 vznikl školní sbor Skřivánek, který byl později přejmenován na Hlásek. Od roku 1996 je sbor občanským sdružením, které má v současné době čtyři oddělení: Smetánek (přípravný sbor), Hlásek, Komorní sbor a Sluníčko (taneční oddělení). Hlásek vystupuje na různých příležitostných akcích, některé akce přímo organizuje. Jde například o přehlídku lanškrounských pěveckých sborů Rosteme s písničkou, soutěž Rozjezdy pro malé hvězdy, prázdninové sborové tábory aj. Hlásek úzce spolupracuje s polským dětským pěveckým sborem při základní škole M. Kopernika v Serocku. V současné době má Hlásek na svém kontě již dva kompaktní disky²⁷.

²⁷ Konkrétně se jedná o záznam divadelních představení pro MŠ „Mikeš a řemesla“ z roku 2000 a pásmo koled z vánočního koncertu z roku 2001.

10. 2. Instrumentální tělesa²⁸

Lanškrouňští pištcí

Vznik souboru se datuje do roku 1984, jeho zakladatelkou byla ředitelka ZUŠ Marta Obrová. Soubor tvoří zhruba dvacet členů ve věku od 8 do 20 let hrající na zobcové flétny. Pištcí vystupují při různých kulturních akcích ve městě. Za více než 20 let své činnosti mají za sebou nespočet vystoupení a akcí po celé ČR. Vystupovali několikrát v Polsku. Jsou často zváni k vystoupením na českých hradech a zámcích. Hlavním prvkem jejich repertoáru je hudba renesance a baroka. Hrají však i skladby současných českých hudebních skladatelů. Vydali CD s renesanční a barokní hudbou (2000). Technicky spadá pod Kulturní centrum.

Dechový orchestr

V roce 1962 vznikl spojením několika orchestrů Dechový orchestr. Na dirigentském postu se postupně vystřídalo několik hudebníků, od roku 1998 vede orchestr Václav Pelcl. V dřívější době orchestr pořádal zájezdy po republice i do zahraničí a účastnil se různých festivalů dechových hudeb (Kmočův Kolín, Štětí, Pravečkův Lanškroun). V současnosti působí zejména v Lanškrouně na pravidelných městských akcích, koncertech pro důchodce či při smutečních obřadech.

10. 3. Vokální tělesa

Vokální oktet Somebody's Singing

Vokální oktet Somebody's Singing vystoupil poprvé v prosinci roku 2002 na Vánočním koncertě v kostele sv. Václava v Lanškrouně. V následujících letech účinkoval v řadě měst (Praha, Brno, Pardubice, Olomouc, Hradec Králové), na mnoha kulturních akcích (ples Konzervatoře Pardubice, společný koncert se Saint Louis Gospel Singers (USA) v Hradci Králové, výstava obrazů Zdeňka Buriana, znovuotevření kostela sv. Anny v Lanškrouně – tam také vznikla tradice

²⁸ Mezi instrumentální tělesa patří rovněž Big Band, kterému je věnována samostatná kapitola, Taneční orchestr VOKINS a Cimbálová kapela při ZUŠ Lanškroun zmíněné v kapitole o ZUŠ J. Pravečka.

Narozeninových koncertů, které oktet pořádal v říjnu každého roku). V roce 2005 natočili *Somebody's Singing* své profilové CD. Z původně spirituálního zaměření se „záběr“ oktetu rozšířil o jazzové a muzikálové melodie, gospely a také vlastní tvorbu. Za zmínku stojí i vlastní aranže téměř všech zpívaných písní. Po roce 2008 ukončilo těleso svou činnost.

10. 4. Hudební skupiny

Bluegrassová skupina Fofr

Skupina funguje od roku 1993, kdy se konalo její první vystoupení. Tehdy začínala v sestavě tři kytary a kontrabas. Během jejího působení byly v jejich skladbách k slyšení i housle, v dnešní době dospěla k této podobě obsazení: banjo, mandolína, kytara, kontrabas a zpěv. Charakteristickým znakem je podoba neortodoxního, česky zpívaného bluegrassu s vlastními texty písní, které píše Jiří Roller, Soňa Veselá i někteří členové skupiny. Vystupují na akcích v regionu i mimo něj. Jsou častými účastníky festivalů, přehlídek bluegrassových a country skupin.

Bulldock

Tato lanškrounská rocková hudební skupina hrající vlastní originální tvorbu byla založena roku 2001. Charakteristické pro skupinu Bulldock jsou melodické písně se srozumitelnými texty a zpěvnými refrény. Často jsou k vidění jako předkapela předních českých skupin (Kryštof, BSP, Peha, Doga, Kamelot aj.). Účastní se různých rockových festivalů a koncertů stejně jako slavností a akcí pořádaných městem Lanškroun. Natočili dvě CD: „A svět se točí“ (2006) a novinku „Malleus Maleficarum“ (2007/2008). V dnešní době hrají v sestavě: kytara, elektrická kytara, basová kytara, klávesy, bicí a zpěv.

Dragon

Česká rocková skupina vznikla cca v roce 1992 v Horní Čermné. Repertoár je složen z vlastní tvorby cca o 30 skladbách. Publikum a pořadatelé nazývají Dragon „východočeský Kabát“. Charakteristické jsou jejich „nadrzlé“ texty nutící k zamyšlení, výrazné melodické linky a dobře zapamatovatelné refrény.

Skupina se účastní hlavně festivalů, vystupuje v klubech, na moto srazech, slavnostech Lanškrouna i okolních obcí. Osvědčila se i jako předkapela předních rockových skupin. Na svém kontě má čtyři CD (Chtěl bych bejt ve tvý kůži, Holky nevěrný, Začnu krást, Príma den) a jedno DVD (Letem světem). Ustálené obsazení čítá kytaru, basovou kytaru, bicí a zpěv. Někdy jsou součástí skladeb i pasáže s klávesami.

Jirka Hurych

Jiří Hurych je jedním ze zakládajících a současných členů skupiny Dragon. Je autorem většiny skladeb této lanškrounské hudební skupiny. Vzhledem k tomu, že v jeho autorské tvorbě se vyskytují i kusy, které se do repertoáru této skupiny příliš nehodí, začal vystupovat i samostatně jako písničkář s akustickou kytarou. Účinkuje na různých akcích – od folkového festivalu až po demonstraci. Jeho repertoár je složen z originálních písní vlastní tvorby zahrnujících současně protestsongy i balady.

CHE.cz

Skupina vznikla v roce 1998 (oficiálně 1999) a od chvíle vzniku je neměnná. Stále ti samí tři hudebníci s obsazením kytara, baskytara, bicí a zpěv. Významné změny se týkají oblasti vlastní tvorby. Jednotliví členové dříve hráli i v jiných skupinách, což přineslo do jejich spolupráce mnoho zkušeností z různých oblastí a hudebních žánrů. Současně s rockovým základem je v jejich skladbách možné slyšet i prvky funky, jazzu či taneční hudby. Toto vše je skupině jen ku prospěchu. V dnešní době je skupina stále více orientována na melodickou taneční hudbu. Typická je kombinace osobitého rukopisu autora hudby Milana Rollera, ke které se přidávají zpěvné texty. CHE.cz má na svém kontě několik CD a vystupuje v ČR i v zahraničí na nejrůznějších festivalech a v hudebních klubech.

Michael & Voice of Cathedral

V dnešní době již pouze Michael. Tato hudební skupina společně poprvé vystupovala roku 1998 na rockové mši v Lanškrouně. Nejedná se o rok vzniku jako takový, neboť práce těchto hudebníků probíhala již dříve. Zakladatelem byl Michal Holas, který vybral hráče z řad dětské farní školy. Postupně je vyučoval a připravoval na společná vystoupení. V repertoáru jsou písně z autorského pera

Michala Holase a některé přejaté či přetextované písně (např. skupin Petra, Gregoriana apod.). Charakteristickým znakem je obsah textů oslavující Boha a jeho velikost, lásku a další náboženská, duchovní a životní témata. V dnešní době již nemá skupina tolik členů jako v počátečních letech.

MORYBUNDUS – band

Kapela z Lanškrounska, kterou je možné spatřit především na festivalech, v klubech, na hudebních a jiných společenských akcích a sessions. Texty jejich skladeb v duchu alternativního rocku jsou v češtině a popisují život. Skupina vznikla na začátku roku 2007 ve složení:

Ladislav Berky – zpěv, kytara

Ladislav Křivohlávek – kytara

Martin Podhradský – bicí

Ivoš Berky – basa

NEXT LEVEL

Nově vzniklé hudební seskupení zabývající se diskotékovou a elektronickou taneční hudbou. Specialitou tohoto souboru je souhra DJ's, samplerů a živého hraní.

Obsazení kapely:

Saša Sadovnicková – zpěv

Ivo Hájek - DJ, rapper, zpěv

Ilja Michalec – syntetizátory, procesory

jako host vystupuje Miroslav Kaplan – zpěv

ONE BRAIN

Tato skupina se jako první česká skupina začala oficiálně zabývat jazzpopem. Vznikla v polovině roku 1999, kdy působila pod Kulturním centrem. Byla založena hudebním skladatelem jazzfusion hudby Iljou Michalcem. Mezi jejich charakteristické prvky patří aranže a výrazné melodické nápady spojené se saxofonovými party. Častým jevem, pro One Brain typickým, je zhudebňování textů Jiřího Žáčka. Dosud vydali tři CD. Dle odborné hudební veřejnosti se jedná o vyzrálou moderní muziku. Některé jejich skladby jsou hrány v rádiích a hudební klipy na televizních stanicích.

TRAP – country kapela

Zakladateli této hudební skupiny byli roku 1993 Oldřich Řehák a Zdeněk Jobák. V dalších letech se složení měnilo, podle odchodů tehdy stávajících a příchodů nových členů. Těleso hraje ve složení kytara, basová kytara, banjo a housle. Repertoár se skládá z country písní občas přecházejících do bluegrassu.

10. 5. Ostatní

Trio Š.O.K.

Vokálně instrumentální Trio Š.O.K. vzniklo v lednu 2003. Jedná se o seskupení vynikajících hudebníků ve složení: zpěvačka Hana Švobová, klavíristka Lenka Jansová a houslista Tomáš Krejča. Toto těleso má široký repertoár. Co se týče dobového a žánrové rozsahu jsou v jejich vystoupeních zastoupeno, na co si člověk jen pomyslí. V jejich podání je možné slyšet vážnou hudbu od období renesance až po 20. století, muzikálové a populární melodie, jazzové standardy, lidové písně i vlastní tvorbu. Vystupují při nejrůznějších příležitostech, které zahrnují hudební a společenská setkání, samostatné i výchovné koncerty, svatební obřady, společenské i soukromé akce. Vystupovali v mnoha městech ČR (Olomouc, Pardubice aj.), ale také v zahraničí (např. Rakousko a Chorvatsko).

11. Závěr

Město Lanškroun má i přes nevelký počet obyvatel a polohu stranou od jakéhokoliv velkého města velmi bohaté hudební zázemí. Přesto je zde možné najít oblasti, ve kterých i přes značnou snahu místních hudebníků či hudebních organizací a uskupení není muzikální úroveň na takovém stupni, na jakém by mohla být.

Jednou ze skutečností, které brání rozvoji hudební činnosti v Lanškrouně, je nedostatek prostor ke konání větších hudebních akcí. Dostupné prostory jsou v některých případech nedostatečně velké – pro orchestry a tělesa s větším obsazením, v jiných jsou velikostně přijatelné, ale nejsou ve stavu umožňujícím konání koncertů a podobných událostí (případ Společenského domu).

Další značně problematickou oblastí je školství. Některé mateřské, základní i střední školy mají hodiny přesahující rámec i osnovy hodin hudební výchovy, avšak většina škol se spokojuje pouze s těmito vyučujícími hodinami. Tento fakt vychází z předpokladu, že pro speciální hudební vyučování je určena Základní umělecká škola, či jiné čistě hudebně zaměřené organizace (Kulturní centrum). Nicméně kapacita prostor ZUŠ, ani počet jejich vyučujících, nejsou takové, aby se v ZUŠ mohli vzdělávat všichni zájemci, kteří by se ve svém volném čase rádi věnovali hudbě.

Podobná situace je v případě hudebního vzdělávání dospělých. Pro ně nabízí kurzy hry na nástroje Kulturní centrum. To má však na starosti i řadu jiných činností, především organizaci různých hudebních akcí. Proto by možná bylo dobré vyčlenit samostatnou jednotku (například pod Kulturním centrem), která by se zabývala pouze hudebním vzděláváním pro starší zájemce.

Po stránce hudebních akcí či akcí s hudebním doprovodem si Lanškroun nemá nač stěžovat. Během roku se konají různé akce, ať týkající se tradic převzatých z dřívějších generací, souvisejících například s kulturou, náboženstvím či ročními obdobími (masopustní veselice, majáles, adventní koncerty) nebo akce jednorázové či tradiční, ovšem s podstatně kratší historií a vzniknuvší na popud z vlastních řad obyvatel města.

Zastoupení hudebních skupin různého žánrového zaměření je také bohaté. Fungují zde hudební skupiny hrající nonartificiální hudbu (rockové, popové, jazzové, folkové a country skupiny), dechové a jiné orchestry a samozřejmě sbory.

V řadách interpretů i publika jsou zastoupeny prakticky všechny věkové skupiny. Největší pozornost je logicky věnována dětem, tedy potenciálním hudebníkům či tvůrcům budoucí hudební kultury města či blízkého okolí. Ať už se jedná o výuku hry na nástroje nebo navštěvování koncertů vytvářejících vztah dětí k hudbě.

Větší pozornost by mohla být soustředěna na seniory. Speciální akce určené právě pro starší posluchače by se jistě setkaly s kladným přijetím publika. Mohly by také být základem udržení postu artificiální a dechové hudby v dnešní době a kultuře města natolik, aby je hudba nonartificiální nepřekryla a nevytlačila z povědomí publika.

V celkovém kontextu je však třeba říci, že má Lanškroun velmi bohatou a především členitou hudební kulturu, která se projevuje mimo jiné i četnými úspěchy místních hudebních uskupení doma i v zahraničí. O kvalitativně i kvantitativně pestrém složení hudební kultury tudíž není třeba pochybovat. Přesto, jak bylo výše nastíněno, existují problémy, které je záhodno v dalších letech postupně zmenšovat do té míry, aby hudební dění v Lanškrouně bylo na alespoň takové úrovni, aby bylo možné srovnávat jej i s takovými hudebními „velikány“, jako jsou například Litomyšl, Olomouc, Praha apod.

12. Literatura a prameny

BORKOVCOVÁ, Marie: *Krajem koruny země. Vlastivěda Lanškrounska.* Lanškroun, 2002.

BORKOVCOVÁ, Marie: *Město Lanškroun a hudba.* Lanškroun, 1997.

HOLUBOVÁ, Jana: *Lanškroun jako hudební lokalita.* DP, Olomouc, 2004.

HANČL Tomáš, ŽENÍŠEK Jiří: *Harmonie srdcí – vzpomínky hudebního skladatele a dirigenta Jindřicha Pravečka.* Lanškroun, 1999.

LANGEROVÁ, Renata: *Hudební život města Lanškrouna.* DP (neobhájená), Olomouc, 2003.

OČADLÍKOVÁ, Marie red.: Lanškrounský zpravodaj, 1989-1909.

ŠILAROVÁ, Jana: *Základní umělecká škola Jindřicha Pravečka v Lanškrouně.* DP, Olomouc, 2005.

TUHÁČEK, Karel, red.: Lanškrounský zpravodaj, 1991-1996.

Internetové zdroje:

http://www.muzeumlanskroun.cz/?page_id=19

<http://www.novyzamek.info/aktualni-deni/denni-aktuality/prvni-hudebni-festival-na-zamecku.html> (23.9.2009)

<http://www.lanskroun.eu/cz/mesto/kalendar-akci/pozvanky/klub-pratel-hudby-lanskroun-zve-na-sezonu-2009-2010/> (23.9.2009)

<http://jazz.lanskrounsko.cz/> (2.4.2011)

<http://www.zusla.cz/> (6/2010)

Webové stránky hudebních skupin:

<http://www.one-brain.cz> (2.4.2011)

<http://www.jirkahurych.wz.cz>, www.bandzone.cz/jirkahurych (2.4.2011)

<http://www.dragoni.zde.cz> (2.4.2011)

<http://www.bulldock.net>; www.bulldock.cz (2.4.2011)

PŘÍLOHY

I. Plakáty hudebních akcí KC a KPH

Římskokatolická farnost - děkanství, Městské muzeum a Kulturní centrum Lanškroun Vás srdečně zvou na

ADVENTNÍ LANŠKROUN A VÁNOCE 2009

28. 11. 2009 15.00 hodin	VERNISÁŽ VÝSTAVY VÁNOCE DŘÍVE A DNES (betlémy, vánoční stromky, dárky, historické interiéry), Galerie muzea - otevřeno i o vánočních svátcích 13.00 - 17.00 hodin do 10. 1. 2010
29. 11. 2009 13.00 - 19.00 hodin 14.00 a 16.30 hodin 15.00 hodin	ADVENTNÍ TRHY Nádvoří zámku Vystoupení Lanškrounského smíšeného sboru, rozsvícení vánočního stromu ADVENTNÍ KONCERT - kostel sv. Václava - žáci a učitelé ZUŠ Jindřicha Pravečka Lanškroun
1. 12. 2009 19.30 hodin	VÁNOČNÍ KONCERT EVY PILAROVÉ Sál lanškrounského zámku
5. 12. 2009 16.00 - 17.30 hodin	KDYŽ SE ČERTI ŽENÍ Nádvoří zámku - příjezd Mikuláše Hry a soutěže pro děti, malování perníčků, Dům dětí a mládeže, Divadlo Ve středu a Mateřské centrum, občerstvení, prodej vánočních dáreků
6. 12. 2009 13.00 - 19.00 hodin 15.00 hodin 17.00 hodin	ADVENTNÍ TRHY Nádvoří zámku - vystoupení ženského pěveckého sboru KC ADVENTNÍ KOMORNÍ KONCERT - kostel sv. Václava - Marie Havlíčková - zobc. flétna, Jaroslava Havlíčková - zobc. flétna, klavír, varhany, Monika Reslerová - zobcová flétna, Aneta Andělková - zobcová flétna Živý betlém a oživlý betlém B. Šilara, Divadlo Ve středu a hudební doprovod - Hlasy ve tmě
13. 12. 2009 13.00 - 19.00 hodin 15.00 hodin 17.00 hodin	ADVENTNÍ TRHY Nádvoří zámku - vystoupení Lanškrounských píšťalů ADVENTNÍ KONCERT - kostel sv. Václava - Lanškrounský smíšený sbor a KomoKrák - ZUŠ Jindřicha Pravečka Lanškroun Trio Š.O.K.
20. 12. 2009 13.00 - 19.00 hodin 15.00 hodin 17.00 hodin	ADVENTNÍ TRHY Nádvoří zámku - prodej živých ryb - kaprů a pstruhů (Kokorovi Sázaava), vystoupení pěveckých sborů ZŠ A. Jiráka Klíč a Klíček ADVENTNÍ KONCERT - kostel sv. Václava - Ženský pěvecký sbor KC - Zpíváme o zemi, o lídech a lásce, Chrámový sbor kostela sv. Václava - Eduard Marhuta: Česká mše vánoční - koledová Živý betlém a oživlý betlém B. Šilara, Divadlo Ve středu a hudební doprovod Hlasy ve tmě
24. 12. 2009 15.00 hodin 24.00 hodin	ŠTĚDRÝ DEN Slavnostní mše svatá pro děti Půlnoční mše svatá
25. 12. 2009 9.30 hodin	BOŽÍ HOD VÁNOČNÍ Slavnostní mše svatá, Chrámový sbor kostela sv. Václava - Eduard Marhuta: Česká mše vánoční - koledová
31. 12. 2009 15.00 hodin	MŠE SVATÁ NA ZÁVĚR OBČANSKÉHO ROKU
1. 1. 2010 9.30 hodin	SLAVNOSTNÍ MŠE SVATÁ
6. 1. 2010 18.00 hodin 18.45 hodin	TŘI KRÁLOVÉ - SLAVNOST ZJEVENÍ PÁNĚ Mše svatá Hra s jesličkami v podání žáků a učitelů ZUŠ Jindřicha Pravečka Lanškroun

VÁNOČNÍ KONCERT

1. 12. 2009 - 19.30 HODIN
SÁL ZÁMKU

Eva Pilarová

JUDR. VÍT FIALA - KONTRABAS, MILAN DVOŘÁK - PIÁNO

ZVEME VÁS NA 201. ABONENTNÍ KONCERT

TRIO

JAN KELLER
violoncello

MARTIN FILA
klavír

JIRÍ PARTYKA
 housle

9. 2. 2010
19.30 HODIN
lanškrounský zámek

KULURNÍ
CENTRUM
LANŠKROUN

KPH
LANŠKROUN

KULTURNÍ
CENTRUM
LANŠKROUN

VÁS ZVE NA

JARNÍ

Big
Band
Lanškroun

13. 3. 2010 – 19.30 hod. – zámek

KONCERT BIG BANDU

HOST - VIRTUÓZNÍ JAZZOVÝ KLAVÍRISTA - MILAN SVOBODA

11. 2. 2010 v 19.30 hodin

JÁ JSEM JÁ
recitál

**MARTY
KUBIŠOVÉ**

U píána: Karel Štolba

Slovem provází: Milan Hein

POŘAD DIVADLA UNGELT

Předprodej od 11. 1. 2010 v KC a IC

Vstupné: 360,- Kč

202. abonentní koncert

Kristina Stepasjuková

klavír

16. 3. 2010 v 19.30 hodin

Vstupné: 150,- Kč, sleva: 120,- Kč - důchodci a studenti

KULTURNÍ CENTRUM LANŠKROUN

203. abonentní koncert

PETRA a ALEŠ AMBROSI
barokní hoboj a zobcová flétn

LUKÁŠ VENDL
cembalo a varhany

la lusignuola

6. 4. 2010 v 19.30 hodin - kostel sv. Václava

Vstupné: 150,- Kč, sleva: 120,- Kč - důchodci a studenti

KULTURNÍ CENTRUM LANŠKROUN

II. Plakáty akcí klubu Apollo

APOLLO
music club
ZÁŘÍ 08

3.9. STREDAFORM DJ DAVID
5.9. HAVANA DJ DAVID
6.9. VÍKEND DJ DAVID
10.9. STREDAFORM DJ DAVID
12.9. Městské slavnosti
(www.mesto-lanskroun.cz)
13.9. AFTER PARTY HAPPY HOUR
17.9. STREDAFORM DJ DAVID
19.9. EDITH SLAVI NAROZENINY DJ DAVID
20.9. HIPHOP PROTI DROGAM AFTER PARTY
24.9. STREDAFORM DJ DAVID
25.9. PŘEDUKONČENÍ LÉTA DJ DAVID
26.9. UKONČENÍ LÉTA PODROBNOSTI NA PLAKÁTECH

APOLLO
music club
LANŠKROUN ŘÍJEN 08

1.10. STREDAFORM
3.10. MEJDLO
4.10. HAVANA DJ DAVID
8.10. STREDAFORM NOC
10.10. MUŠLE PARTY
11.10. UDG KONCERT
15.10. STREDAFORM 17.10. BUDWEISER
18.10. VINYL NIGHT 22.10. STREDAFORM
24.10. IMODIUM KONCERT
25.10. HEEBIE JEEBIES EXISTENCE NOVÉ DOBY
DOMOBRANA MENTALNĚ NARUŠENÁ MOUČKA RIESEN FOU
29.10. STREDAFORM 31.10. U2 PARTY

APOLLO

music club
LANŠKROUN

LISTOPAD 08

1.11. MEJDLO DJ DAVID 5.11. STREDAFORM

7.11. BUDWEISER PARTY DJ WACKY
8.11. ...večery s tmavým ležákem... 8.11. BAMBUS NAROZKY

12.11. STREDAFORM 14.11. PŘEDPÁRTY DJ DAVID

KONCERT 15.11. Mother's Angels
Předkapela HENTAI CORPORATION(Pha) KŘEST VIDEOKLIPU

16.11. HAVANA NIGHT DJ DAVID 19.11. STREDAFORM

KONCERT 21.11. SCHODIŠTĚ SLAVÍ 25 LET
NAHORU PO SCHODIŠTI DOLŮ BAND

22.11. DOPÍJENÍ PO SCHODIŠTI DJ DAVID

26.11. STREDAFORM DJ WACKY 28.11. ELECTRONIC
VEČÍREK

29.11. LAZY NECKERS MIKULÁŠSKÁ
...Hokejové opíjení se... DJ DAVID&KARAOKE

Prosinec 13.12. Koncert HELMUTOVA STŘÍKAČKA

APOLLO
music club
LANŠKROUN BEŽEN-BUBEN 09

KAŽDOU STŘEDU **STREDAFORM** 6.3. **BUDWEISER**
7.3. **BUDVĀR** WIKEND S TRAVNÍM LEŽÁKEM

13.3. **KYTAROVÝ VEČÍREK** 20.3. **KARAOKE + TUZEMAK**
14.3. **SOKROMA AKCE**

21.3. **100% THE PARTISAN** (UJ.PRE)

23.3. **ROMAN LANGR** Přednáška o expedici ANNAPURNA 8091m.n.m.+
Film o výstupu na dva nejvyšší Africké vrcholy

KONCERT 27.3. **LAURA A JEJÍ TYGRÍ**
Turné Nejsou malé věci Support: MORYBUNDUS BAND

28.3. **AFTER PARTY 14. STREDAFORM**
BUDE DLOUHÁ!!! 14. **KANADSKÁ NOC**

3.4. **MYŠI MAJÍ PRÉ** do Prahy se chystá Obama část první 4.4. a tady bude **MYŠI MAJÍ PRÉ** část třetí 10.4. **MYŠI MAJÍ PRÉ** část třetí

11.4. **PŘÍLETOVÝ VEČÍREK** 12.4. **VELIKONOČNÍ HAVANA** Havana Club

KONCERT 17.4. **DUKLA VOZOVNA VOLANT APLH**

18.4. **PODIUM pro Tebe!** KONCERT 24. **MANDRAGE RUFUS**
25.4. **UKONČENÍ SEZONY** 4.

APOLLO
music club
LANŠKROUN BEŽEN-BUBEN 09

KAŽDOU STŘEDU **STREDAFORM** 6.3. **BUDWEISER**
7.3. **BUDVĀR** WIKEND S TRAVNÍM LEŽÁKEM

13.3. **KYTAROVÝ VEČÍREK** 20.3. **KARAOKE + TUZEMAK**
14.3. **SOKROMA AKCE**

21.3. **100% THE PARTISAN** (UJ.PRE)

23.3. **ROMAN LANGR** Přednáška o expedici ANNAPURNA 8091m.n.m.+
Film o výstupu na dva nejvyšší Africké vrcholy

KONCERT 27.3. **LAURA A JEJÍ TYGRÍ**
Turné Nejsou malé věci Support: MORYBUNDUS BAND

28.3. **AFTER PARTY 14. STREDAFORM**
BUDE DLOUHÁ!!! 14. **KANADSKÁ NOC**

3.4. **MYŠI MAJÍ PRÉ** do Prahy se chystá Obama část první 4.4. a tady bude **MYŠI MAJÍ PRÉ** část třetí 10.4. **MYŠI MAJÍ PRÉ** část třetí

11.4. **PŘÍLETOVÝ VEČÍREK** 12.4. **VELIKONOČNÍ HAVANA** Havana Club

KONCERT 17.4. **DUKLA VOZOVNA VOLANT APLH**

18.4. **PODIUM pro Tebe!** KONCERT 24. **MANDRAGE RUFUS**
25.4. **UKONČENÍ SEZONY** 4.

III. Seznam známých interpretů, kteří v Lanškrouně vystupovali

Adamus Jan
Akademické žestě Brno
Baborák Radek
Bílá Lucie
Boni Pueri
Brněnské barokní trio
Brněnské instrumentální trio
Černý Jožka
České noneto
Čok Vilém
Familia Cantorum Letohrad
Filipová Lenka
Kamelot
Kryl Karel
Kubínovo kvarteto
Kynclovo kvarteto
Neckář Václav
Nedvěd František
Nedvěd Jan
Nostalgia quartet
Olympic
Pokorná Jiřina
Popelka Josef
Pražské kytarové kvarteto
Saxofonové kvarteto BOHEMIA
Sukův komorní orchestr
Svěcený Jaroslav
Sweet Flutes
Violoncello da Camera Praga
Yo Yo band

IV. Činnost KC ve školním roce 2010/2011

KURZY – nabízené pro školní rok 2010 – 2011

JAZYKOVÉ

Angličtina – pro začátečníky, mírně pokročilé, pokročilé

TANCE A SPOLEČENSKÉ VÝCHOVY

pro mládež – už jen chlapci

pro manželské a přátelské páry

ORIENTÁLNÍ TANCE

pro všechny věkové kategorie

HUDEBNÍ

výuka hry na kytaru

výuka hry na klavír

LANŠKROUNSKÁ DŘEVĚNÁ PÍŠŤALKA

kurz hry na zobcovou flétnu pro děti předškolního a školního věku

Kulturní programy v průběhu celého roku

- * Koncerty
- * Hudební festivaly (Jazz a Little Otherwise, Pravečkův Lanškroun)
- * Dny kultur partnerských měst
- * Divadelní představení
- * Cestopisné reportáže a přednášky
- * Módní přehlídky
- * Pořady pro děti
- * Městské slavnosti

Kurzy

- * Jazykové (angličtina)
- * Tance (společenské, orientální)
- * Hudební (klavír, kytara)
- * Lanškrounská dřevěná píšťalka

Společenské akce

- * Presentace firem – konference – plesy – rauty
- * Pronájem sálu (variabilní uspořádání, max. 166 osob)
- * Pronájem přísálí (max. 56 osob)
- * Zvuková aparatura 2 x 400 W

V. Vývoj počtu obyvatel²⁹

ROK	POČET OBYVATEL	POČET DOMŮ	ZDROJ	POZNÁMKY
1828	4.100	704	anketa J. Eichlera	
1829	4.545	711	anketa F. Kreuzigera	16 nekatolíků, žádný žid
1837	4.713	317	bez bližšího upřesnění	
1848	4.980		krajský úřad v Chrudimi	pro potřeby voleb
	4.954	723	tisk ³⁰	
1869	5.012	718		
1880	5.284	747		
1910	6.828	916		6.371 – německá obcovací řeč 405 – česká obcovací řeč
1921	6.518			5.379 – německá národnost 974 – česká národnost
1930	6.497			5.297 – německá národnost 1.093 – česká národnost; ³¹
1950	5.130 ³²			
1953	5.300			
1959	6.700			
1970	8.160			
1975	9.215			
1981	10.608			
1985	11.220			
současnost	stále nad 10.000			

²⁹ **BORKOVCOVÁ, Marie:** *Krajem koruny země. Vlastivěda Lanškrounska*. Lanškroun, 2002., str. 252, 257 – 277.

³⁰ V práci Františka Palackého *Popis království Českého*.

³¹ 22 obyvatel nespécifické národnosti, 85 cizinců.

³² Roku 1946 došlo k organizovanému odsunu německého obyvatelstva. Z toho pramení také jistý pokles počtu obyvatel města.

RESUMÉ

Bakalářská práce Hudební život v Lanškrouně popisuje hudební kulturu východočeského města Lanškroun v letech 1989-2009. Ve své stěžejní části analyzuje jednotlivé stupně hudebního dění na různých úrovních společenského života. Konkrétně se zabývá jednotlivými městskými organizacemi (Kulturní centrum, Školství na jednotlivých stupních, ZUŠ Jindřicha Pravečka), tradičními městskými akcemi i jednotlivými hudebními spolky, rozdělenými podle druhového a žánrového zaměření (Big Band, sbory, kapely aj.). Kratší kapitola je věnována rovněž významné hudební osobnosti města Jindřichu Pravečkovi. Závěr práce shrnuje pozitivní i negativní aspekty hudebního dění v Lanškrouně. Přílohy obsahují různé plakáty hudebních akcí, tabulku popisující růst počtu obyvatel a činnost Kulturního centra ve školní sezóně 2010-2011 aj.

SUMMARY

The undergraduate dissertation with the title *The Music Life in Lanškroun* describes the musical culture of East-Czech town Lanškroun in the years 1989-2009. In its pivotal part it analyses individual degrees of musical events on different levels of the social life. Specifically, it deals with the city organisations (Kulturní centrum, Educational system on particular levels, ZUŠ Jindřicha Pravečka), traditional city events and particular musical associations, divided according to generic and genre externalization (Big Band, chiors, bands etc.). A shorter chapter is also devoted to Jindřich Praveček, a significant musical personality of Lanškroun. The Conclusion summarizes positive and negative aspects of the mucical events in Lanškroun. The Appendix contains some posters of musical events, a table describing the growth of the number of inhabitants and the activity of Kulturní centrum in the school year 2010/2011.

ZUSAMMENFASSUNG

Die Bachelorarbeit Musikleben in Lanškroun beschreibt die Musikkultur der ostböhмischen Stadt Lanškroun in den Jahren 1989-2009. In ihrem zentralen Abschnitt beschreibt die Arbeit die einzelnen Stufen des musikalischen Geschehens auf den verschiedenen Ebenen des gesellschaftlichen Lebens. Konkret geht es um die verschiedenen Stadt-Organisationen (Kulturzentrum, die einzelnen Stufen des Bildungswesens, Musikschule von Jindřich Praveček), traditionelle städtische Veranstaltungen und verschiedene Musikgesellschaften nach Art und Gattung ihrer Spezialisierung unterteilt (Big Band, Chöre, Bands, usw.). Ein kürzerer Abschnitt ist auch der bedeutenden musikalischen Persönlichkeit der Stadt Jindřich Praveček gewidmet. Der Arbeitsabschluss fasst die positiven und negativen Aspekte der Musikszene in Lanškroun zusammen. Die Anhänge beinhalten verschiedene Poster von Musikveranstaltungen, eine Tabelle mit dem Bevölkerungswachstum und mit der Aktivität des Kulturzentrums im Schuljahr 2010-2011.

ANOTACE

Příjmení a jméno: Knollová Lenka

Katedra a fakulta: Katedra muzikologie, FF UP

Název práce: Hudební život v Lanškrouně

Název práce v angličtině: The Music Life in Lanškroun

Vedoucí práce: Prof. PhDr. Alena Burešová, CSc.

Počet stran: 46+15

Počet znaků: 87297

Počet příloh: 5

Počet titulů použité literatury: 8

Klíčová slova: Lanškroun, centrum, kulturní, činnost, hudební, škola, organizace, akce, město, nástroje

Anotace práce: Bakalářská práce Hudební život v Lanškrouně popisuje hudební kulturu východočeského města Lanškroun v letech 1989-2009. Ve své stěžejní části analyzuje jednotlivé stupně hudebního dění na různých úrovních společenského života. Kratší kapitola je věnována rovněž významné hudební osobnosti města Jindřichu Pravečkovi. Závěr práce shrnuje pozitivní i negativní aspekty hudebního dění v Lanškrouně.

Anotace práce v angličtině: The undergraduate dissertation with the title *The Music Life in Lanškroun* describes the musical culture of East-Czech town Lanškroun in the years 1989-2009. In its pivotal part it analyses individual degrees of musical events on different levels of the social life. A shorter chapter is also devoted to Jindřich Praveček, a significant musical personality of Lanškroun. The Conclusion summarizes positive and negative aspects of the musical events in Lanškroun.